

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska ledaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskih izvorov: Unione Pubblicità Italiana S. A.

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiali:
Novo mesto.

Bollettino No 914

Nuovi duri colpi alle navi nemiche

**Un transatlantico e due mercantili
affondati nelle acque algerine —
Un cacciatorpediniere e un piroscafo
colati a picco**

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

In Cirenaica il maltempo ha limitato l'attività terrestre e aerea da ambo le parti. Intensificata azione di pattuglie nel settore tunisino; la caccia italiana abbatté uno Spitfire in combattimento.

Nelle acque algerine nostre formazioni di aerosiluranti, operando in successive ondate contro un convoglio nemico, affondavano un transatlantico di 20.000 tonnellate, un mercantile di 6.000 e un terzo di medio tonnellaggio.

Le suddette formazioni erano al comando del maggiore Francesco Campello, del capitano Giuseppe Zuccati, del tenente Alessandro Setti, del tenente Giovanni Scarpato e del sottotenente Romano Bazza.

Due nostri velivoli non sono tornati alle basi dalle varie missioni di guerra.

Un sommergibile, comandato dal tenente di vascello Mario Priggione, forzata la rada di Bougie, ha lanciato a distanza ravvicinata tre siluri contro un cacciatorpediniere colandolo a picco.

Altro sommergibile al comando del tenente di vascello Alpinolo Cinti, intercettava al largo di Cappe De Fer (Algeria) una formazione avversaria, silurando un piroscafo di grosso tonnellaggio che si inabissava.

A tarda sera del 24 aerei nemici hanno sorvolato il cielo di Trapani. Le batterie contraeree, prontamente entrate in azione, facevano precipitare un Blenheim, due componenti del cui equipaggio venivano catturati.

Kraljevski par med ranjenci

Rim, 25. nov. AS. Kralj in Cesar ter Kraljica in Cesarica sta večer obiskala bolnišnico Rdečega križa »Kraljica Helena« in se prisrčno in prijateljsko pogovarjala s častniki in vojniki, ranjenimi v vojni. Visoka gosta sta imela za vse besede plemenito tolažbo, kar je pri hrabrih ranjenih vzbudilo čustva globoke ganjenosti in toplega navdušenja.

Knez Piemontski v Torinu

Turin, 25. novembra. AS. Piemontski knez je včeraj prispel v Turin pregledat vojaško šolo, in sicer v svojstvu vrhovnega poveljnika vse pehote. Knez se je udeležil počastitve svečanosti ob priliki pokopa žrtv, ki jih je zahteval zadnji sovražnikov besni napad na Torino. Knez je prisostvoval potem tudi svečani službi božji, katero je na pokopališču bral kardinal nadškof.

Priznanje značaja borcev

Rim, 24. nov. AS. Po Ducejevi odločbi od 18. t. m. se priznanje značaja borcev razširi na vse čete, ki pripadajo edincim protiletalske obrambe, edincim obalne zaštite, velikim edincim obalne obrambe, edincim v Franciji, Korziki in francoski Severni Afriki, edincim na polotočni in otočni Grčiji ter edincim v Albaniji. Visoko priznanje je nagrada vsem vojakom vseh vrst orožja, ki opravljajo nalogo bistvene važnosti v boju, ki ga Italija žilavo bije za svojo bodočnost.

Šesta obletnica sklenitve pakta proti kominterni

Ljubljana, 25. novembra.

Danes je poteklo šest let od podpisa pakta proti kominterni. Kakor že beseda sama pove, je ta pakt v prvi vrsti naperjen proti kominterni in boljševizmu. Italija, Nemčija in Japonska ter druge države, ki so pozneje pristopile k temu paktu, so se že pred šestimi leti, ko še ni dirjala sedanja svetovna doba, zavedle, kakšno nevarnost predstavlja boljševizem za Evropo in sploh za svetovno civilizacijo. Poznejši dogodki so to jasno stališče v celoti potrdili.

Ceprav omenja besedilo pogodbe le kominterni in boljševizem, je pogodba proti kominterni v skladu z geslom, da je moj sovražnik, kdor je prijatelj mojega sovražnika, naperjena prav tako tudi proti bogataškim silam in njihovim zaveznikom, ki so se zvezali z Moskvjo.

Pogodba proti kominterni je prišla prvič do veljave v španski državljanski vojni, kjer so se na eni strani združili in pristopili na pomoč generalu Francu tisti narodi, ki so bili proti kominterni, dočim se je anglosaški imperializem že takrat postavil na stran komunističnih upornikov ter jim za vse načine pomagala. Legije Osi so takrat skupno z narodno španijo z veliko požrtvovalnostjo očistile komunistične kuge Iberski polotok. Še bolj pa je prišel pakt proti kominterni do veljave v sedanji vojni, ko se skupno z zmagovalno nemško vojsko bore proti boljševizmu tudi italijanske divizije, majhna junaška Finska, romunske, madžarske, slovaške in hrvaške divizije ter prostovoljski oddelki skoro vseh evropskih držav. Vse te armade so dospele že do Volge in na Kavkaz ter so iztrgale boljševizmu važne vire življenjskih potrebščin in surovini.

Pakt proti kominterni bo premagal stari

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Cirenaiki je slabo vreme oviralo kopensko delovanje na obeh straneh.

Na tuniškem odseku je bilo močno ogledniško delovanje. Italijansko lovsko letalstvo je v boju sestrelilo en »Spitfire«.

V alžirskih vodah so skupine naših torpednih letal, ki so v zaporednih valovih napadala sovražno spremeljavo potopila 20.000 ton-

ske prekoceansko ladjo, eno 6000 tonsko trgovsko ladjo in tretjo srednjeveliko ladjo.

Tem skupinam so poveljevali major Francesco Campello, stotnik Giuseppe Zuccati, poročnik Alessandro Setti, poročnik Giovanni Scarpato in podporočnik Romano Bazza.

Dve naši letali se nista vrnila iz raznih vojnih poletov.

Neka podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Maria Priggioneja je vdrila v

pristanišče Bougie ter iz bližine izstrelila tri torpeda v en rušilec ki ga je potopila.

Druga podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Alpinola Cinti je pri rtiču De Fer (Alžir) prestregla sovražno skupino ter je torpedirala velik parnik, ki se je pogreznil.

Pozno zvečer je 24 sovražnih letal priletelo nad Trapani: protiletalsko topništvo je takoj začelo delovati in je sestrelilo en »Blenheim«; dva člana posadke sta bila ujeta.

Globok vdor v kalmiško stepo

**Sovražni napadi jugozahodno od Stalingrada in v donskem kolenu odbiti
Sovražnik je imel znatne izgube**

»Ritlerjev glavni stan, 25. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kavkaskem področju so bile tudi večeraj same krajevne borbe.

Pri uspešnem sunku v Kalmiški stepi so nemške in rumunske čete vdrle v sovražnikove postojanke, ga vrgle proti vzhodu ter uničile več baterij in številna oklepna vozila.

Jugozahodno od Stalingrada in v velikem donskem ložu je nasprotnik nadaljeval svoje napade z močnimi pehotnimi in oklepnimi silami. Lastna obramba je onemogočila vse uspehe ob učinkovitem sodelovanju v zaporednih valovih težkih in lahkih bojnih letal. Sovjetske čete so imele zopet znatne izgube v ljudeh in gradivu. Istosčasno so bili zavrnjeni v ogorčenih borbah in z visokimi izgubami za sovražnika napadi med Volgo in Donom po zaslugi nemških in rumunskih čet, pri čemer je bilo uničenih 54 oklepnih voz. Tudi v Stalingradu samem so se izjalovili sovražnikovi napadi.

Na ostalem vzhodnem bojišču je bilo uspešno izvedenih nekaj lastnih napadalnih nastopov in zavrnjenih nekaj sovražnih krajevnih sunkov in napadov.

V Cirenaiki in Tunisu ni bilo nobene pomembnejše bojne delovanja. Angleške sile in motorizirane kolone so bile v nizkih polnih bombardirane od težkih bojnih letal. V hangarjih in med odstavljenimi letali na nekem letališču je bilo doseženih več bombnih zadetkov. Boj na letalu so uničili v vodah okrog Alžira po uspešnem napadu 10.000 tonsko trgovsko ladjo in večji natovornjen prevoznik, razen tega pa še hudo poškodovala dva rušilca.

Bombni zadetki na pristaniških napravah v Alžiru, Boni in v Filippvillu so izkazali hude požare. Razen tega so bili učinkovito obstreljavani sovražnikovi prevozi po kopnem in železniški cilji.

Berlin, 25. novembra. AS. Mednarodna poročevalska agencija je v uradnih krogih izvedela, da so boljševiške izgube v bojih južno in severozahodno od Stalingrada tako hude, da je bil Timošenko prisiljen vreči v boj nove sile, da bi zamašil vrzeli. Že po dveh dneh je bilo najmanj deset boljševiških oklepnih brigad ter pehotnih divizij docela uničenih. Druge pa so utrpeli tolikšne izgube, da za bojevanje niso več sposobne. 63. sovjetska pehotna divizija, ki je varovala bok nekega napadalnega oddelka, je bila uničena do zadnjega moža. 333. strelška divizija, ki je napadala z mostišča pri Serafinoviču romunske postojanke,

je zašla pod križni ogenj neke oklepne romunske divizije. Kdor ni padel na bojišču, je romal v ujetništvo. Ista usoda je zadela 5. in 6. konjeniško divizijo. Te sile so šle za boljševiški oklepnik, ki so prodrli precej globoko v veliko koleno ob Donu. Ko pa sta diviziji izgubili zvezo z zaledjem, so nemške čete z oklepniki in težkim pehotnim orožjem prešle v silen protinapad, ki je obema divizijama prizadel zelo krvave in strahotne izgube. Ko sta se pa trudili, da jih ne bi obkolili, sta izgubili vse konje in vse orožje: ostali so se morali vdati.

Podobno se je godilo 121. oklepni diviziji in 14. motorizirani brigadi, ki sta bili pri čiščenju bojišča po nemškem napadnem topništvu in pa protitankovskem orožju skoraj popolnoma uničeni. En sam protitankovski oddelk je javil, da je uničil 100 sovjetskih oklepnikov, med temi nekaj najtežjih. 321. pehotna divizija je pri Orekovsku jugovzhodno od Kleekaja pri napadu na romunske postojanke utrpela toliko izgube, da so jo morali umakniti iz bojišča. Prav tako krvavi za Sovjete so bili obrambni boji južno od Stalingrada. 51. sovjetska armada je tod v prvih dneh napada izgubila najmanj 40.000 mož. Pri napadu na Majje Derbetj je bila 30. pehotna divizija skoraj docela uničena, 155., 163. in 233. oklepna brigada pa so izgubile več ko polovico svojih oklepnikov.

Celotna slika bojev na obeh straneh Stalingrada je približno takale: Po ofenzivnih uspehih v prvih dneh skušajo Sovjeti še zmeraj povečati vdor v nemški obrambni sestav, ne da bi se pri tem menili za izgube svojih čet. Izgube v oklepniki

Naraščajoči osni odpor na alžirski meji Sovražna propaganda napoveduje ostre boje v Tunisu

Lizbona, 24. nov. AS. »Diario Popular« piše, da imajo Anglo-američani vedno bolj opravka s prvim resnim odporom na alžirski meji. Iz verodostojnih virov javljajo, da operira proti angleškim silam vedno več italijansko-nemških letal s Sicilije, Sardinije in Korzike, ki so tri velike nepremične nosilke letal v Sredozemskem morju. Ta letala se ne omejujejo na bombardiranje sovražnih zbirališč, temveč izvajajo taktiko, ki se je izkazala za dobro na Norveškem in prevažajo na tisoče ljudi in množine potrebščin.

Sovražniki se morajo boriti z ničmanj resno nevarnostjo podmornic. Italijanske podmornice, ki v drznih napadih vdirajo v zasedena pristanišča in torpedirajo za Anglosase tako dragocene parnike. Anglosaška izkrcanja so dosegla svoj cilj le z mnogimi izgubami življenj. Ker so Italijani z naglo organiziranimi operacijami zasedli Korsiko in ojačili garnizije na Sardiniji, so anglosaške operacije usodno izpostavljene letalskim napadom Osi, s katerimi se namerava za vsako ceno preprečiti konsolidiranje sovražnika v Severni Afriki.

List »Seculo« piše, da je hitrost, s katero so sile Osi poslale v Tunis ojačenja z letali

ali po Siciljskem kanalu, na višini njih prejšnjih dejanj.

Rim, 25. novembra. AS. Včeraj zjutraj je londonski radio objavil naslednje: V Tuniziji se morajo zavezniški spopadati z letali, ki jih Nemci in Italijani stalno dovajajo iz Sicilije in Libije, med tem ko moramo mi dovajati letala in bencin po več sto milj daleč. Vojni dopisniki zatrjujejo, da bo moralo poteči nekaj časa, preden bomo v stanju, da bi sprožili večjo ofenzivo.

Predvčeršnjim zvečer pa je londonski radio objavil: Nemci in Italijani dobivajo močna ojačenja v Tuniziji, letalsko delovanje v Severni Afriki se ojačuje. Trije parniki so bili zadeti ob alžirski obali. »New York Times« pa je predvčeršnjim objavil uvodni članek, v katerem pravi, da bi bilo napak prezgodaj misliti na popolno zmago zaveznikov v Afriki. V luči teh gesel britanske in ameriške propagande o dogodkih v Severni Afriki, pa je treba motriti silen vik in krik, s katerim ta propaganda razpihuje napade in protinapade krajevnega značaja na sovjetskem bojišču, da bi tako javno mnenje ohranila v stalni napetosti.

Razkroj francoskega imperija

Rim, 25. nov. AS. Zdi se, da se razkroj francoskega imperija pospešeno nadaljuje. Admiral Darlan je razširil po radiu ob zvoku marsejske zanosne poročilo, da se je francoska zahodna Afrika (Dakar) podvrгла njegovemu povelju in jo bodo zato zasedli Angloamerikanci. Poročilo se je zaključilo z vzklikom: »Zivel marsal!« Marsal Petain pa je s svoje strani dal razglasiti iz Vichya naslednjo poslanico Francozom v zahodni Afriki: »Ostanite zvesti mojim navodilom in če boš napadeni, se branite, da boš s tem zatrdili francosko suverenost vsi Francozi in domačini, bratsko združeni in ljubezni do domovine!«

To poročilo pa se v Združenih državah ni uradno potrjeno. Neka radijska oddaja iz Washingtona je potrdila severnoameriško neodločnost do Darlana, ki je dvojni izdajalec, vendar pa je zaključila, da je važno, priključiti si »24.000 kv. kilometrov ozemlja«.

Atentat na Girauda

Pariz, 25. nov. AS. »Petit Parisien« poroča iz Alžirja, da je bil general Giraud ranjen v atentatu, ki sta ga naredila nanj dva francoska častnika. Dva mornariška častnika sta napadla generala Girauda, ker je prelomil svojo besedo ter streljala na njega. Amerikanci so ju ustrelili.

Francozi ustanavljajo afriško falango

Pariz, 25. novembra. AS. Francoski vladni delegat v zasedeni Franciji veleposlanik de Brinon je v navzočnosti nemškega tiskovnega poglavarja dal zastopnikom pariških listov izjavo, v kateri je rekel, da dve pomembni dejstva dajeta svoj pečat vsem naporom francoske vlade: radijska poslanica marsala Petaina in radijska poslanica predsednika vlade Laval. Kar se tiče marsala Petaina, je on potrdil, da so se francoske čete v Afriki na več odsekih upirale angleškoamerikanskemu napadu. V poslanici predsednika vlade Laval pa je bilo jasno povedano, da je Roosevelt ustvaril med Združenimi državami in Francijo nepremosljiv prepad, še važnejše pa je, da je Laval napovedal ustanovitev posebne afriške falange, ki bo živela vso podporo francoske vlade in katera bo dobila vsa potrebna bojna sredstva za prostovoljce, ki se bodo v tej legiji zbirali. Nabori so že v teku. Vodiijo jih vsi uradi organizacij, ki so za sodelovanje v zasedenem ozemlju, in nezasedenem pa jih vodiijo oddelki francoske legije. Voditelj naborne organizacije je Darnand, načelnik oddelka za odlikovanja

v francoski legiji. Ime afriška falanga so izbrali zato, da bi onemogočili zamenjavanje s francosko legijo in z legijo prostovoljcev, ki se bori proti boljševizmu. Francija potrebuje zapeljive vojaške častnike, ki so pripravljeni boriti se proti napadalcu na francoski imperij. Govorec o politiki francoske vlade je de Brinon dejal, da je vedno jasnejša in trdnjša. Sedaj se vlada trudi, da bi izvedla svojo politiko v popolnem soglasju s silami trojnega pakta in v ta namen je treba preustrojiti francosko javno mnenje.

Zato je Laval potrebno sodelovanje tiska. Ko je odgovarjal na neko vprašanje, je de Brinon rekel, da bodo vojaški afriški falange nosili francoske uniforme in da se bodo smeli med prostovoljce javljati ne le civilisti, pač pa tudi vojaški, in da so nekateri oddelki falange že pripravljeni za pot proti bojišču.

Berlin, 25. nov. AS. Izvedelo se je, da so pri tretji nedeljski zbirki za zimsko pomoč nabrali 43.149.867 mark.

Eksc. Visoki komisar pregledal žensko bolnišnico, otroško zavetišče in obednico obč. podpornega urada v Trnovem

Ljubljana, 25. novembra.

V sredo dopoldne ob pol enajstih je Eksc. Grazioli v spremstvu pokrajinskega zdravnika dr. Palestretrija, predstojnika občinske podpirne ustanove, obiskal žensko bolnišnico in otroško zavetišče v Ljubljani. Eksc. Visoki komisar z velikim zanimanjem zasleduje stanje in delovanje ljubljanskih bolnišnic in daje pobude za izboljšanje poslovanja in korist siromašnega delavnega ljudstva. Njegov obisk v ženski bolnišnici je imel namen pregledati delovanje zavoda in ugotoviti najvažnejša vprašanja s katerih rešitvijo bi se zavodu omogočilo še plodonosnejše delo.

Na vratih zavoda je pričakoval visoki obisk predstojnik zavoda primarij dr. Zalokar z zdravniški in upraviteljem. Po medsebojnih pozdravih je krenil Eksc. Grazioli najprej v učilnico babiške šole, kjer so bile gojenice zbrane pri pouku. Živo se je zanimal, kako napreduje njihovo učenje in izrazil zadovoljstvo za njihovo pridnost ter jih v lepih besedah opozoril na važnost poklica, kateremu so se posvetile. Eksc. Grazioli je nato obiskal posamezne bolniške sobe, kjer se je razgovarjal z nekaterimi bolnicami. Pristržne čestitke pa je izrekel kmečki materi, ki je vsa srečna stiskala k sebi že desetega otroka. Sodobna operacijska dvorana, kakor tudi rentgenska naprava v zavodu je žela odobravanje visokega gosta, prav tako sta bila pohvalno omenjena red in čistota, ki vladata v zavodu.

Končno je Eksc. Grazioli obiskal tudi v kletnih prostorih nastanjenjo kuhinjo in pralnico, kakor tudi stanovanjske prostore gojenk babiške šole. Po končanem pregledu je Eksc. Grazioli naročil predstojniku zavoda, da bo za zdravje naroda tako pomembni zdravstveni zavod deležen vse njegove naklonjenosti in podpore in da naj se glede vseh najnujnejših potreb, ki jih zavod ima za modernizacijo in delovanje, sproti obvešč. Nadalje je sporočil Eksc. Grazioli, da poklanja 10.000 lir za najpotrebnejše matere. Ekscelenca Grazioli je tudi tako izrekel priznanje predstojniku zavoda dr. Zalokarju ter vsem njegovim sodelavcem zdravnikom za vestno in skrbno delo. Sestri prednice pa je naročil, naj vsem sestram usmiljenkam sporoči njegovo zahvalo za njihovo ljubezni polno požrtvovalnost, ki jo kažejo pri negi bolnikov. Po prirojenem slovesu je Eksc. Grazioli nadaljeval svoj pot.

Sprememba seznamov točk glede klobukov

Pokrajinski korporacijski svet je izdal okrožnico z obvestilom o nekaterih spremembah v seznamih točk, ki se tičejo izključno klobukov.

V seznamu »I. Oblačilni predmeti za moške in dečke« je pri zaporedni številki 24, ki se tiče klobukov iz klobučevine, dodati naslednjo opombo: Še neizoblikovani klobuki iz klobučevine so izenačeni s klobuki iz klobučevine.

Pri oddelku »II. Oblačilni predmeti za ženske in deklice« v koloni za deklice pri številki 19 se spremeni število točk (odrezkov z arabskimi številkami) od sicer pri klobukih iz klobučevine, baržuna, pletenin ali drugih tkanin, opremljenih ali neopremljenih od 3 do 4, pri klobukih iz slame, lubja, palmovih vlaken, oblanja ali drugih podobnih snovi, opremljenih s tkaninami, pa od 2 na 3. Opomba glede največjega obsega 56 cm se pri klobukih za deklice črta. K številki 19 se še dodajo naslednje tri opombe: 1. Še neoblikovani klobuki iz klobučevine so izenačeni s klobuki iz klobučevine. 2. Klobuki, ki so napravljeni deloma iz klobučevine ali tkanin in deloma iz pletenin, se kvalificirajo kot klobuki iz klobučevine, baržuna, pletenin ali druge tkanine, opremljeni ali neopremljeni. 3. Pri klobukih iz slame, lubja, palmovih vlaken, oblanja ali drugih podobnih snovi se ne smatra kot oprema preprost trak gornjega dela klobuka, niti podloga klobuka.

Pri oddelku »III. Oblačilni predmeti za otroke« se doda nova zaporedna številka 10: Klobuki (razen klobukov iz slame in slinčih) in čepice, velikost 47 do 51 — 2 točki (odrezka z arabskimi številkami).

V tabeli B: Izdelki, ki niso vezani na izkaznice, je dodati naslednje postavke:

klobuki iz slame za moške, ženske in otroke;

klobuki za duhovnike;

čepice in kape za vojake in pripadnike vojaštvu izenačenih korpusov;

čepice za državne pokrajinske in občinske uradnike in agente;

čepice za pripadnike organizacij Narodne fašistične stranke (PNF).

Malo pred dvanajsto je Eksc. Grazioli prisel v otroško zavetišče v Trnovem, kjer se je mladost otroškega vrta pripravljala na vstop v obednico. Voditeljica šolskih sester Notre Dame, ki vodi zavod, je vodila goste najprej v obednico, kjer so se zbrali malčki iz otroškega vrta in najprej lepo zmolili zahvalno molitev pred obedom. Obednico za malčke je uredil GILL in je nad vse lično urejena, glavna stena je okrašena s trobojnicjo in s sliko Kralja in Cesarja ter Duceja. Malčki so začeli med veselimi živčavom obedovati medtem ko je Eksc. Grazioli povprašal zdaj tega, zdaj drugega, če mu dobro tekne. Ob slovesu so malčki navdušeno, prav tako kakor ob prihodu, pozdravili z rimskim pozdravom. Eksc. Grazioli pa je naročil, naj jih v njegovem imenu obdarujejo. Gostje so si nato ogledali še vse druge naprave otroškega zavetišča, tako spalnice, obednice, učilnice in dnevne prostore, ki so vsi najmodernejše urejeni. Tudi kuhinja je žela priznanje in pohvalo. Ob slovesu je izrekel Eksc. Grazioli priznanje voditeljici zavoda in pohvalno podčrtal delavnost občinske podpirne ustanove, ki je tudi na tem delu mesta poskrbel, da ob zimskem času najpotrebnejši otroci brezplačno dobivajo hrano.

Otdot je krenil Eksc. Grazioli s spremstvom še v obednico občinske podpirne ustanove, ki je urejena v prostorih trnovskega občinskega podpornega urada v bližini farne cerkve. Tu so pričakovali visoki obisk ljubljanski župan general Rupnik in ljubljanski podžupan komendant dr.

Včeraj zvečer ob 18.30 je v sprejemni dvorani vladne palače Visoki komisar sprejel v navzočnosti šolskega komisarja voditelje in učitelje italijanskih šol v Ljubljani.

Najprej je profesor De Poli predstavil vse navzoče po vrsti, nato pa je Eksc. Grazioli iz-

Tranchida, kakor tudi drugi predstavniki občinske podpirne ustanove. Najprej so si gostje ogledali obednico podpirne ustanove, kjer so se že zbirali Trnovčani, ki so prišli na kosilo. Med njimi je bilo tudi mnogo takih, ki so prišli po kosilo s posodo z namenom, da ga odnesejo domov in razdele še drugim družinskim članom. V tej obednici dobi vsak dan okrog 190 podpirancev kosilo. Eksc. Grazioli je naročil, naj se delitev obrokov začne, hkrati pa se je tudi sam osebno prepričal, da razdeljuje podpirna ustanova res dobre, tečne in zadostne obroke. Eksc. Grazioli je nato obiskal še pisarniške prostore občinske podpirne ustanove, ki ima sedaj že nad 1300 podpirancev. Eksc. Grazioli se je pohvalno izrazil o delovanju ustanove ter izrekel svojo priznanje županu, podžupanu in predsedniku občinske podpirne ustanove majorju Campana za to, da so te ustanove tako uspešno začele z delom v korist delovnih in potrebnih slojev ljubljanskega prebivalstva.

Maša zadušnica za prof. Umberto Nano

Ljubljana, 25. novembra.

Prof. Umberto Nano, ki je kot uradnik zavoda »Emona« padel pod zločinski komunistični roko pri Cermonšnjah, je bil deležen vse počastitve, ki jo zasluži njegova vzvišena žrtev. Na dan pogreba je bila ob devetih dopoldne v uršulinski cerkvi maša zadušnica za pokojni profesor. Spomin državljana, ki je padel sredi dela, ki je bilo posvečeno temu, da bi se zopet mogla obdelovati slovenska zemljišča, so potestili s svojo navzočnostjo pri maši zadušnici Visoki komisar Eksc. Grazioli, armadni poveljniki Eksc. Mario Robotti, Zvezni podtajnik Capura kot zastopnik odsotnega Zveznega tajnika ter veliko število visokih vojaških predstavnikov in fašističnih hierarhov.

Visoki komisar sprejel italijanske učitelje

rekel svoj pristržni pozdrav italijanskim učiteljem v glavnem mestu in v drugih središčih pokrajine in poudarjal naloge, ki so jim bile poverjene.

Sestanek se je začel in zaključil s pozdravom Kralju in Cesarju in Duceju.

Kako je bil prof. Umberto Nano umorjen

V sredo dne 6. maja t. l. je prof. kav. Umberto Nano, funkcionar družbe »Emona« šel po službeni dolžnosti iz Cermonšnjic v Semič. Okrog petih popoldne se je vračal v svojem avtu, v katerem so bili Vute Radko ter tolnač Kobal Ljubo.

Potem, ko so prešli Brezje, je na vrhu klanca na ovinku cest nenadoma ustavilo avto šest oboroženih partizanov, ki so imeli s seboj tudi strojnico.

Prof. Nano in njegovi potni tovariši so bili takoj aretirani in prepeljani v bližnji gozd, med tem ko so avto prevrnili v prepad ob cesti.

Po izjavah, ki so jih pri spraševanju podali partizani, udeleženci tega zločina, so razbojniki že od začetka postopali kar najbolj kruto. Kobal je bil pretepen ter nato izpuščen; profesorja Nana pa so odpeljali še bolj globoko v gozd.

Prosil je, da bi ga rešili ter jim ponudil tudi denar. Partizani so ga zasmehovali in ga pretepli. Zapovedali so mu, da naj pljuva na fašistični znak, ki ga je vedno nosil na suknji, potem pa naj ga zažene stran. On je to odklonil. Nato so mu ga partizani sami sneli ter mu ga pribodli na jezik in ga še dalje zaničevali in pretepli. Končno so se naveličali pretepanja, ga elekli in vrgli v bližnji jarek sam.

Zalostni ostanki čakajo sedaj krščanskega pogreba.

Partizani, ki so ee udeležili napada, so priznali, da je bilo zadržanje profesorja Nana veskozi odlično, mirno in jumaško.

Gospodarstvo

Obrt v Italiji. Italijansko obrtništvo je zelo močan faktor v gospodarskem življenju. Gre za približno 800.000 obrtov, kar je 4,1% vsega prihoditnega prebivalstva v Italiji. K temu pa je prišeti še najmanj 200.000 članov obrtniških družin, ki tudi delajo. Razdelitev po zemljepisnih vidikih je naslednja: severna Italija 334.599, sred. 125.586, južna Italija 174.541 in na otokih 114.964 obrtniških obratov. Največja skupina so prevozniki s 145.857 obratov. Nato sledi: oblačila stroka 132.238, čevljarstvo 94.712, lesna stroka 83.724, kovinska 62.091, brivci in frizerji 60.288, instalaterji 51.820, hranilna stroka 30.981 itd.

Nova industrija v Zagrebu. V Zagrebu je bila ustanovljena d. d. za izdelovanje kontaktov z glavnic 11,5 milij. kun. Od tega je aport 5,98 milij. kun, v gotovini pa je bilo vplačanih 5,52 milij. kun. Družba izdeluje elektrotehnični material in je pri njej udeležena berlinska tvornica akumulacij.

Nove družbe na Hrvaškem. V trgovinski registru v Zagrebu je bila vpisana Dunajska mestna zavarovalnica z glavnic 3 milij. kun. Nadalje je bila vpisana d. d. Gornjesleske topilnice Silesia jeklo z glavnic 0,75 milij. kun.

Cekovne in hranilne vloge v Srbiji. Od aprila lani do sedaj so hranilne vloge pri Poštni hranilnici v Srbiji dosegle 100 milij. din, dočim se je

na čekovnih računih nabrala že vsota okoli 1 milijarde dinarjev. Nadalje je erbska poštna hranilnica uvedla razne olajšave pri izplačilih tako za čekovne račune kot za hranilne vloge.

Posestne spremembe v Srbiji so možne le tedaj, če jih dovolijo generalni pooblaščenec za gospodarstvo ali urad, ki ga zato pooblasti. Tudi nakup posestev na dražbah je navnotako podvržen odobritvi omenjenih uradov.

Blokiranje bančnih računov v Turčiji. »Il Sole« poroča iz Carigrada: Vsi bančni konti v Turčiji so blokirani. To velja za banke. List pripominja, da gre verjetno za priprave za plačevanje novega dohodninskega davka, ki ga je te dni izglasovala skupščina. Ta novi davek bodo morali plačevati kmetovalci, posestniki nepremičnin, osebe z dohodki nad 2.500 turških lir letno, trgovski posredniki itd. Znesek bo določila posebna komisija. Vsekakor pa davek ne sme presegati 50% čistih dohodkov, ki so bili realizirani v teku enega leta.

Gospodarska bodočnost Crne gore. St. Zaradi vojnih dogodkov je bilo potrebno obnoviti črnogorsko gospodarstvo. Predvsem se bo treba posvetiti delu za povzdigo kmetijstva in sicer na sektorju Cattaro-Cetinje in Skader. Zlasti se pričakuje veliko od izsušitve Skaderskega jezera, za kar obstoja že star načrt, ki je predvideval stro-

Opozorilo športnim društvom

Fiducijarij Conija sporoča: »Opozorjamo vse športne organizacije na določilo člena 6. odredbe št. 31 z dne 20. febr. 1942-XX Visokega komisarja (Službeni list št. 15), ki obravnava vprašanje športnih prireditev.

Od zdaj dalje ne bodo dovoljene športne prireditve, ki nimajo pooblastil, o katerih govori čl. 6 omenjene odredbe.

Proti kršilec bo Coni uporabil stroge ukrepe ne glede na nadaljnje korake, ki jih bodo podvzeli merodajni organi javne varnosti.

Prijava inventarja blaga, ki je vezano na nakaznice

Pokrajinski svet korporacij je ugotovil, da so mnoge tvrdke začele prodajati konzumentom blago, ki je vezano na nakaznico, da si niso predložile inventarja takega blaga. Te tvrdke se opozarjajo na dolžnost predložitve inventarja in se pozivajo, da nemudoma in brez nadaljnjega odlašanja to dolžnost izpolnijo ter medčasno takoj prenehajo s prodajo blaga, ker jim bo sicer na podlagi tozadevnih ugotovitev oblastvenih organov, ki so že pričeli s kontroliranjem, odvzeto obrtno dovolilo.

Ške v znesku 80 milij. lir. Potrebno bo tudi regulirati reko Bojano, odtok Skaderskega jezera. Drugo važno delo pa obstoja v pogozditvi. Nadalje ima Črna gora bodočnost tudi v rudarstvu, za kar je potrebno začeti z izkoriščanjem boksita, katerega znatna ležišča se nahajajo pri Baru, potem pa obstojajo tudi možnosti za izkoriščanje ležišč premoga v bližini Beran in Plevlja.

Delovni čas v Bolgariji. V Bolgariji so uvedli enoten delovni čas za javne urade, kot poroča gospodarski bilten agencije Stefani. Če znaša delovni čas osem ur, znaša pavza 30 minut, če pa je delovni čas samo 7 ur, pa samo 15 minut. V primeru zmanjšanja delovnega časa na 7 ur, se plače ne smejo znižati. Za delovni čas v tvornicah bo dala posebno odobrenje inspekcija dela.

Novi bankovec po 20 pengő na Madžarskem. Madžarska narodna banka je začela z izdajo novih bankovcev po 20 pengő, ki nosijo datum dne 15. januarja 1941. Od 16. novembra dalje se je začela zamenjava dosedanjih bankovcev po 20 pengő, ki nosijo datum izdaje z dne 2. januarja 1930. Zamenjava bo trajala do 31. oktobra 1943, do tega dne pa so še veljavno plačilno sredstvo.

Papir v Srbiji. Centrala za papir v Srbiji bo dajala nakazila za papir, za katerega velja urejeno gospodarstvo, samo onim potrošnikom in predelovalcem, ki bodo oddali neko količino starega papirja ali odpadkov.

Fordove tovarne v Rusijo. »Frankfurter Zeitung« poroča, da so Sovjeti kupili v Ameriki veliko tvornico avtomobilskih gum v Detroitu, katero bodo prenesli v Sovjetsko Rusijo, kjer bodo ameriški stroji nadaljevali delo.

Indija postaja angleški upnik. Iz Londona poročajo, da bodo indijske terjatve do Anglije narasle v kratkem tako visoko, da bodo prekašale indijske dolgove Angliji. Indijsko posojilo, ki je bilo leta 1936 najeto v Angliji, je znašalo tedaj 376 milij. funtov, vrtni pa je le še 80 milij. Angleške naložbe kapitala v indijski industriji so znašale pred vojno še 616 milij., znašajo sedaj samo še okoli 240 milij. Zaradi vojnih dobav je dobroimetje Indije naraslo v Angliji že na 302 milij. funtov. Zaradi tega je računati, da bo Indija napram Angliji kmalu postala aktivna.

Konec moratorija v Španiji. Z dnem 1. januarja 1943 preneha splošni moratorij, ki je bil proglašen v Španiji, ki je bil uveden zaradi državljanske vojne.

Montecatini v Španiji. Znana italijanska kemična družba Montecatini je skupno z neko špansko finančno skupino ustanovila tvornico za sintetični dušik, ki bo v Asturiji. Največji del strojev za novo tvornico je bil izdelan v Italiji. Letna proizvodnja naj bi znašala 250.000 met. stotov amonijevnega sulfata. Španija doslej ni imela svoje znatne industrije umetnih gnojil.

Posebna emisijska banka za del vzhodnih dežel. Že nekaj mesecev deluje v Ukrajini posebna emisijska banka, ki je dala v promet nove bankovce, imenovane karbovance. Sedaj se pripravljajo ustanovitev posebne emisijske banke tudi za vzhodne dežele kot so Estonika, Latiška in Litva. Tu so bili rublji zamenjani v Reichskreditkassenscheine, kateri slednji bodo še nadalje ostali plačilno sredstvo. Nova emisijska banka bo imela sedež v Rigi za vzhodno deželo. Za kritje novih bankovcev, ki jih bo izdala ta banka bodo služile predvsem trgovske menice, nato pa tudi hipoteke na vsa zemljišča v tej deželi do zneska 2 milijard mark.

Zadolžnice Hranilnice hrvaške države. Hranilnica Neodvisne hrvaške države je pooblašena izdajati blagajniške zapiske v komadih po 1.000, 5.000, 10.000 in 100.000 kun v skupnem znesku do 250 milij. kun. Obrestna mera je 4%, obračun obresti polleten. Za zadolžnice jamči Hrvatska država.

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Dogodki so se nato hitro sprožili. Vojna je izbruhnila 26. aprila in 4. junija je piemontska vojska zmagala pri Magenti, 24. junija pa pri Solferinu. Dne 11. julija sta se Franc Jožef in Napoleon III. sešla pri Villafranci.

Med sestankom je Napoleon III. izjavil: »Velika stvar, lahko se pogajava, potem ko sva se častno spoprijela na bojišču.« Franc Jožef je odgovoril: »Kakor vi, velika stvar, želim tudi jaz mir. Orožje je odločilo proti meni. Jaz sprejemam to odločitev. Izgubil sem Lombardijo in zato se ji odpovedujem.«

Vojna je bila končana. Diplomati so nato sklenili mirovno pogodbo.

Franc Jožef se je vrnil na Dunaj silno potrzan zaradi poraza. Pred svojo ženo se je čutil ponižanega, sramoval se je pred materjo, svojimi otroci, svojo vojsko in vso Evropo. Sedaj ni bila več Elizabeta, ampak on je bil tisti, ki ni hotel videti nikogar več. Zbežal je iz svoje prestolnice in iskal samote in molka.

Med tem ko je grmel top po lombardski nižini, je bila Elizabeta silno hladnokrvna in odločna. Na vse strani je dajala zgled poguma. Večkrat je prosila svojega moža, da bi ga smela obiskati v glavnem stanu v Veroni. Odklanjal ji je vedno z istimi neznimi besedami: »Na žalost ne morem izpolniti tvoje želje. Ne muči se in se čuvaj. Ohrani se zame, ki toliko trpim.« Omahnila ni nikdar do zadnjega dne.

Bila ni nič manj pogumna in odločna v dneh po cesarjevi vrnitvi. Trudila se je, da bi ga prebudila iz njegove otopelosti, da bi

ga otresla moreče žalosti in da bi mu vrnila zaupanje v bodočnost. Zlasti pa se je trudila, da bi mu dokazala, da rešitev cesarstva zahteva velike reforme in nove velike žrtve. Porazi v Lombardiji zahtevajo kazni nad poveljniki v avstrijski vojski, ki naj bodo v opomin. Če pa hoče Avstrija ohraniti svoje mesto med velisilami, tedaj se mora popolnoma prenoviti. Vse te svoje misli je Elizabeta črpala iz svoje uvidenosti. Naravnost neverjetno je, kako je videla vse pravilno!

Na nesrečo pa ni naletela na noben odmev pri cesarju. Ni maral odgovarjati na njena vprašanja in o njenih nasvetih se ni maral z njo spuščati v razpravo. Sicer pa je v svoji nesreči padel še bolj pod vpliv svoje matere, ki ga je podpirala na ta način, da ga je hujšala proti Elizabeti.

Sicer pa je imela Zofija mnogo odličnih nagibov za to, da ni dopuščala, da bi govorili o »žrtvah« in »kaznih«. Javno mnenje je namreč njej očitalo krivdo za nesrečo v Italiji. Vsi so vedeli, da je silno želela vojno. Ona je bila tista, ki je odklanjala popuščanje in sporazumevanje. Njene nesrečne poteze in rotenja so pospešila katastrofo. Ona je bila tista, ki je Franca Jožefa obdala s svojimi ministri in generali in ti so povzročili poraz. Franc Jožef sam je še vedno blebetal tisto, kar mu je njegova mati narekovala.

Med sprogoma je kmalu prišlo do prvih sporov. Elizabeta je postajala utrujena. Zopet je zapadla v isto čustveno krizo, zaradi katere je toliko trpela že pred dvema letoma. Začela je hirati in se v nekaj dneh popolnoma spremnila.

Tokrat pa se je duševni krizi pridružila še čustvena kriza. Po svoji vrnitvi iz Villafrance je cesar izgubil ves ugled pri svoji ženi.

Slika, ki jo je o svojem možu Elizabeta nosila iz časov ob zaroki in poroki, je popolnoma izgnila. Zdel se ji je skromen, nedelaven, neodločen, potlačen zaradi dogodkov, nesposoben, da bi se otresel materinega nadzorstva, zmanjšan v svoji cesarski vlogi. Sicer ga je še spoštovala, ljubila pa ga ni več. Razočaranje je bilo

popolno. Lepa slika je za vedno izgnila. Poslej bo Elizabetina duša podobna razdejani pušavi.

Kmalu pa se bo še ena izkušnja pridružila vsemu temu trpljenju. Njena sestra Marija, ki je bila prav tako lepa in jo je zelo ljubila, se je v februarju 1859 poročila s kraljevim princem v Neaplju. Ta dogodek je zelo razveselil bavarsko vojvodsko družino, ki je doživela, da je še ena hčerka stopila na vladarski prestol. Ko je 22. maja kralj Ferdinand II. umrl, je kraljevi princ postal kralj obeh Sicilij in si nadel ime Franca II. Po zmagah pri Magenti in Solferinu pa je Garibaldi nadaljeval svoje delo v Siciliji in 7. septembra 1860 se je kralj moral zateči v trdnjavo Gaeto, kjer ga je Garibaldijeva vojska oblegala. Toda kako dolgo bo trajalo obleganje?... Begunci so pripovedovali, da je bila kraljica Marija duša odpora in da je pred vsem svetom odlično prikrivala strahotnost svojega moža.

Šesto poglavje.

V novembru 1860 je trpljenje Elizabete tako izčrpalo, da so se bali za njeno življenje. Večkrat se je po Dunaju že razširila novica o njeni smrti.

Zdravniki si niso mogli razlagati tega zavratnega hiranja, ki ga nič ni moglo ustaviti. Nekateri so sklepali, da je zbolela za jetiko, drugi so govorili o boleznih porodnih organov. Motili pa so se vsi; Elizabeta je bolela za dedno boleznijo Wittelsbachovcev. Toda v tistih časih zdravniška veda še ni mnogo vedela o skrivnostnih znakih živčnih bolezni.

Nazadnje so se Esculapovi služabniki izrekli, da je Elizabeta zbolela za jetiko; svetlovali so ji bivanje v Južni Tirolski ali pa ob Gardskem jezeru. Neutrno je vse to odklonila in je hotela odpotovati mnogo dalje; sklenila je oditi v Madeiro... To se pravi: hotela je zbežati.

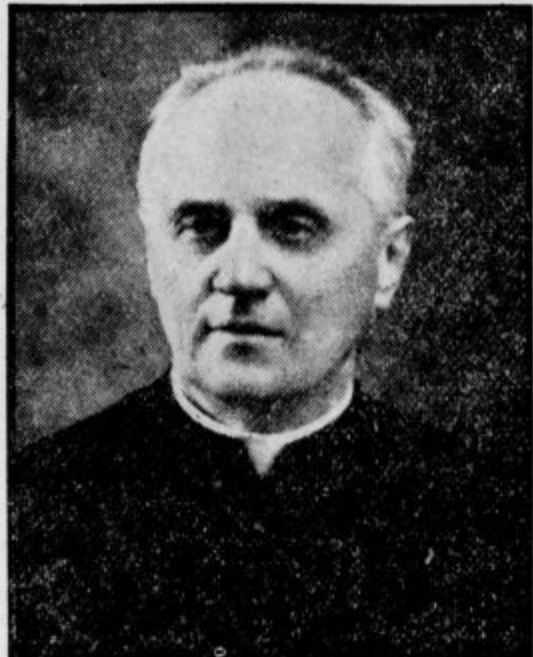
Zdravniki niso mogli s svojimi nasveti ničesar doseči in so morali pristati na bivanje na Madeiru.

Iz smrti v življenje

Danes je poteklo pol leta od mučeniške smrti prof. dr. Lamberta Ehrlicha

Ljubljana, 25. novembra.

Danes je poteklo pol leta od mučeniške smrti vseučiliškega profesorja dr. Lamberta Ehrlicha. Vsi se še dobro spominjamo, kako je 26. maja, nekaj minut po osmi uri zjutraj, skupno s svojim mašnim strežnikom akademikom Viktorjem Rojcem omahnil v Strelški ulici, zadet od komunističnih morilcev. Malo pozneje istega dne so morilec ustrelili tudi Iva Peršuha.

Skozi deset let je profesor Ehrlich vsako jutro ob tem času zapušal Akademski dom sv. Cirila, kjer je v svojem najljubšem svetišču, v kapelici slovenskih svetnikov dnevno maševal in pridigal za akademike. Deset let je ob istem času hodil to pot, vselej z napoli priprtimi očmi, ves zatopljen v pomašni razgovor z Bogom. Skoraj vedno je bil ogrnjen v svojo značilno palerino, ki je bila v trenutku njegovega zemeljskega slovesa ornati, v katerega je bil ležeč sredi ulice tako veličastno odet, da je tudi njegovo ubito truplo oznanjevalo — vojvodo.

Dr. Lambert Ehrlich je bil vojvoda makabejskega boja slovenskega ljudstva in zlasti njegove mladine zoper smrtno zaroto, ki jo je bila pred letom dni nad Slovenci oglasila družba komunističnih krvolekov. Čudno je bilo to vojvodstvo. Nihče ga ni izbral, nihče izvolil, nihče ustoličil, pa tudi nihče ni tekmoval z njim za to mesto. Sam Bog ga je postavil, on pa je ponižno in vdano sprejel to imenovanje in stopil na prazno

mesto pred peščico Slovencev. Le maloštevilni so bili tisti, ki so se mu pridružili. Ko je on vodil boj za Boga, proti komunističnemu brezboštvo in materializmu, zakritemu v takozvani »osvobodilni fronti«, ko je njegovo srce trepetalo za usodo našega ljudstva v času, ko ga je Bog po svojih nedoumljivih sklepih najraje obiskal, ko še ni bilo slovenske samoobranbe, ne javne besede slovenskega tiska, ne moralne opore javnega mnjenja, ko so bili še redki tisti, ki so upali dvigniti svoj glas proti nastajajočemu komunističnemu nasilstvu »osvobodilne fronte«, jo je prof. Ehrlich že v začetkih do dna spoznal in prav ocenil, saj so bili v njenem vodstvu ljudje, ki so prej že na vseučilišču 10 let sejali razkroj, sovraštvo in brezboštvo.

Na njegovem pogrebu ni bilo zunanega bleška, ne številnih zastopstev, niti večine mnogih, ki bi lahko s svojo udeležbo izpričali gnus nad strahotnim dejstvom, da je ob najbolj nesrečni uri postal revolver razsodnik v najvišjih duhovnih vprašanih osebnega in narodnega življenja. Videli pa smo na njegovem pogrebu nekoga drugega, videli smo množice mladine in ljudstva. Prišli so tisoči, ki so tam na Zalah prisostvovali kaj edinstvenemu pogrebu. Dve krsti brez venčev, pa s trnjevo krono; brez govorov, pa z enoglasno obljubo in prisego množice mladih sre, da bodo strla glavo kači, ki smrtno zalezuje naše ljudstvo.

Italijanska zemljepisna študija o Ljubljanski pokrajini

Te dni je izšla v italijanščini zanimiva študija treh italijanskih zemljepiscev o Ljubljanski pokrajini. Knjiga nosi naslov: La Provincia di Lubiana, avtorji pa so Antonio R. Toniolo, ki je orisal zemljepisno sliko Ljubljanske pokrajine, Ugo Giusti je dal demografske notice, dočim je Giuseppe Morandini prispeval razpravo o gospodarskih pogojih.

Do razprave je prišlo takole: Narodni svet za raziskavanja, ki je znanstveni posvetovalni organ vlade (njega del tvori Odbor za zemljepisje), je takoj po priključitvi Ljubljanske pokrajine naročil na mestu izdelati študijo o novi italijanski pokrajini. V ta namen je odbor imenoval posebno komisijo in je poslal v Ljubljansko pokrajino svojega tajnika prof. Toniola, prof. Giustija, ki je tudi član zemljepisnega odbora, in prof. Morandinija, zemljepisca pri Nar. raziskovalnem odboru. Delo teh je bilo nedokončano, vendar je dalo zadostne temelje za nadaljnja raziskovanja, ki bodo še prišla, zato je pričujoče delo smatrati samo za pripravljalno.

Prvi del knjige, to je zemljepisni opis, je podal prof. Toniolo, ki v uvodu smatra za zemljepisno Slovenijo nekdanje ozemlje, ki pri-

Danes se ta prisega izvršuje. Ljudstvo se je zavedlo zalezovanja te kače, tisoči ji že stoje na glavi, vse pošteno in trpeče ljudstvo že grabi za kamenje, da kačo pobije. Ko bi se mogel pogreb prof. Ehrlicha ponoviti, bi morda na njem videli mnoge, ki jih pred pol letom ni bilo. Toda Ehrlich tega tudi ni potreboval. Sveto živčevju, ubožnemu, ponižnemu Ehrlichu je bil namenjen veličastnejši, mnogo pomembnejši pogreb. Našemu ljudstvu je bila potrebna Ehrlichova smrt kot glas nedolžne prelite krvi in opomin z najvišjega mesta, tako kot jo je Bog hotel, ob času in na kraju, ki ga je določil On. Kdor ga je videl tisto jutro tam sredi Strelške ulice, mirnega, z nasmehom na obrazu, obdanega od množice mladih in revnih v zboru rodnega venca, v krvi, ki jo je brisali robei in podobice, ta ve, zakaj mu je Bog naslonil tako veličastno smrt. Njegova prelita kri je bila seme za rast novih borec za Kristusa Kralja in proti satanu, pogreb znanilca najtežjega boja slovenskega ljudstva ob njegovih prvih, skoraj brezupnih početkih in ob popolni neenakosti sredstev, pa je bil javna izpoved, da se od komunistov na smrt obsojeni narod ne bo zlepa predal. Ehrlichov pogreb je bil bojna napoved slovenske mladine satanu, ki se je zakel, da bo v krvi zadušil seme izkrevnega naroda.

Ziv se je pokojni prof. Ehrlich boril na čelu slovenskih Makabejcev, mrtev pa je kot vojvoda zmagal na čelu vstalega ljudstva, čigar zgodovino je obrnil iz smrti v življenje, na čelu stoletnih naših mučencev pa zdaj pri Bogu vodi naš boj in zastopa našo pravdo.

Mi vsi na ponižno prosimo Boga, da bi kdaj v Niegovi Cerkvi v svečniški slavi blesteli mučenec »Lambert Višarski in tovariši«

Komunizem - materializem

Moderni komunizem je tako prepojen z materializmom, da se zapiše materializmu, kdor se zapiše komunizmu. Morda izpočetka res misli, da ni tako. A kmalu začuti, kako ga obkroža materializem in duši vse, kar je v njem še verskega. Uide mu beseda »Bog«, posmeh! beseda o božji pravici, posmeh! beseda o večnosti, posmeh! Verske resnice — prazne bajke; duhovniki — farji — sleparji; a morala — sleparstvo — vse sleparstvo! »Fant, ti imaš še mlečne zobe, nas poslušaj. Mi smo veterani komunizma, od nas se boš naučil svet spoznavati in spoznati tudi, kaj je pravi komunizem!«

Kar se mota surovo v glavah navadnih komunistov, to je učenje, »znanstveno« zamislil oče modernega komunizma Karl Marx, ko je v dejanju zasnoval oče ruskega boljševizma Lenin.

Marx (1818—1883) je hodil izprva v šolo k nemškemu hegelijancu, to je učencem nemškega filozofa Hegla. Ta mož je snoval prečudno filozofijo, da je vse misel, ki se po neklih notranjih zakonih razvija in nastaja vse, kar je, svet, človeštvo, kultura, pravo, religija. Marxu se je vse to zelo čudno zdelo, a ugajalo mu je dvojje: da ni več Boga, ki ga on že od nekdaj mrzi, pa tisti razvoj, ki se z njim vse razloži. — Prav tedaj, ko je Marx še študiral, je pa vstal drug mož Feuerbach. Ta je z zasmehom zavrgel Heglovo filozofijo in v delu »o bistvu krščanstva« (1841) začel učiti, da izprva le snov, tvar, materija in vse, kar je, da je le razvoj materije. Materija, je učil, je podlaga in osnova vsega, vse se razvija iz materije in izven materije v nič. Vse, kar imenujejo ljudje »duhovnost«, je le izmišljenina. Ni ne Boga, ne duše; ne posmrtnosti, ne večnosti; ne odgovornosti, ne sodbe; ne greha, ne krivice. Vse to so le tvorbe človeške domišljije. Ni Bog ustvaril človeka, ampak človek je ustvaril Boga in bogove; človek si je izmišlil dušo in njeno umrljivost, božje zapovedi in božji glas v vesti. Seveda človek tudi misli, a tudi misli so le višje delovanje snovi in snovnih sil. Skratka: le materija le snov je in kar je iz snovi, iz materije! Materializem!

Kdor ni sam doživel sproščenja, ki ga je vzbudilo to delo, je zapisal v poznejših letih Marxov prijatelj Engels, pač ne more imeti prave predstave o tem. Navdušenje je bilo vse splošno. V hipu smo bili vsi feuerbachovci. Tudi Marx je z navdušenjem pozdravil ta novi nazor. Marx je ta materializem le še izpopolnil — pojmoval ga je, kakor pravijo Marxovi učenci — marxisti, »dialektično« in nanj osnoval ves moderni komunizem, ki je zato obenem marxizem. Seveda ima marxizem tudi posebne misli o kapitalizmu, vendar je poglavitna osnova materializma — ateizem. To je jasno izpovedal odločni marxist Lenin. »Bila bi največja napaka«, je dejal »če bi kak marxist mislil, da bi osvobodil mase iz sedanje teme in predsodkov s samim gospodarskim marxizmom. Ne! Resnično osvobodil jih bo le z ateistično propagando!«

Lenin ni hotel biti nič drugega kakor marxist, a poglavitno v marxizmu mu je bil ateistični materializem, dialektično pojmovan. Boljševiške primere — organizacija po svetih (Sovjetih) — so le ruska posebnost, a boljševizma ni brez materializma in ateizma. Zato so se boljševiki s tako vestnostjo zagnali zoper Cerkev in cerkve, zoper duhovnike in vernike. Zato so prepovedali versko vzgojo in sami začeli širiti brezbožno vzgojo in snovati liste — »Brezbožnike«. Ustanovili so celo visoko šolo za brezboštvo, kjer naj bi se učila mladina brezbožno propagando. Zavedajo se namreč, da človek težko živi brez Boga. Kakor je dejal tako resnično sv. Avgustin, je Bog človeka »sabi ustvaril, to se pravi, zase ga je ustvaril in nase naravnal, tako da je nemirno njegovo srce, dokler se ne umiri v Bogu. Ni lahko iztrgati iz človeške duše Boga, zato uče boljševiški profesorji, kako se to sčasoma vendarle doseže. Najprej je pa treba mladino navajati, da Boga zasovraži. Kdor Boga sovraži, ta sicer še ni pravi komunizem. Kdor namreč Boga sovraži, ta nosi še v sebi vero, misel in strah, da Bog živi. Niča ne bi sovražil. Ni še torej materialist — komunizem. A je že v službi ateističnega komunizma in kadar je treba začeti kak pokol med kristjani, je on s svojim sovraštvom v prvih vrstah.

Pravijo, da je mlad študent med partizani pred tovaršem dejal: »Rad bi bil pogubljen, da bi mogel Boga še bolj sovražiti!« V teh strašnih besedah se meša nekdanja vera slovenskega mladeniča s komunističnim ateizmom. To je nekak satanizem, ki ga kot komunizem v nekdanjih vrstah.

Bog se usmilil naroda, ki mu doračajo taki sinovi!

Trgovski koledar za 1943. Izšel je že devetindeset let »Trgovski koledar« za prihodnje leto. Koledar izdaja Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, ki je že veliko storilo za izobrazbo našega trgovskega stanu. Uredil ga je tudi to pot g. Fran Zelenik. Prinaša veliko zanimivega gradiva za gospodarski svet in bo dobro služil svojemu namenu. Ima tudi dovolj prostora za beležke.

Posvetovalni odbor za zavarovalstvo na Hrvaškem. V Zagrebu je bil ustanovljen poseben posvetovalni odbor za zavarovalni zavod pri gospodarskem ministrstvu.

Obisk pri Ilirijanih, ki »delajo led«

Ljubljana, 25. novembra.

Mrz in slana sta me večeraj zjutraj spomnili na »ledeno Ilirijo«, kjer bodo najbrže tudi letos poskrbeli za zimsko veselje na drsalkah. Zamikalo me je, da bi jih videl, če že kaj pripravljajo in da bi obiskal starega znanca Mlakarja, ki je nekdanji tako osterboval ilirijanske nogometne in tudi ubogih atletov ni g'edaj po strani. Dolgo je že od tega, ko smo trenirali na starem nogometnem igrišču pri unijonski tovarni...

Imel sem srečo. Na ravnicah, kjer so doslej udarjali belo žogo in kjer bodo začeli danes ali jutri z drsanjem, sem zagledal moža, ki je poimetal.

»Z oskrbnikom Mlakarjem bi rad govoril.«

»V garderobi ga dobiš.«

Tu sem našel ves ilirijanski zimski štab pri delu. Inž. Bloudek je dalj navodila, Mlakar je sestavljal cevi za škropljenje drsališča, ostali pa so gledali in pomagali.

»Kakal sem oskrbnika; ta pa je bil zatopljen v delo in tako sem navezal pogovor z gospodom, ki je tvorec vseh ilirijanskih športnih naprav.«

»Ali bo dobra zima?« sem ga nagovoril.

»Počasi se pripravljaj in to nam je znamenje, da bo držala. L. 1928, smo se na današnji dan že drsali in sezona po tem je bila za zimski šport dobra.«

Potem mi je pravil g. inženir, da bo popoldne poskusil z ledom. Temperatura je ugodna, vprašanje je le, če je zemlja že dovolj zmrla. Popoldne bodo torej škropili manjše drsališče, jutri pa bojo videli, če je že godno.

Zanimalo me je podrobneje, kako delajo led na Iliriji. Najpreje skrbno pometejo drsališče, zamašijo s čistim blatom vse luknjice in izgledajo robotosti, potem pa začnejo s škropljenjem.

Ko dobijo pol centimetra ledu, je prostor za silo sposoben za drsanje. Dober led pa to še ni. Preveč svetlo barvo ima in je kot tak občutljiv za sončne žarke. Šele tedaj, ko dobi led temnejšo barvo, postane drsališče trpežno.

Vsako noč morajo drsališče škropiti iznova. Tako dobijo tekom tednov plošev, ki je 10 do

12 cm debela. To delo opravi oskrbnik Ilirije, dobrodrušni »trci« nekdanjih ilirijanskih nogometašev Mlakar ponoči, ko drsalki počivajo od dnevnih »naporov«.

»Kdaj mislite, da bomo videli prve letošnje drsalce?«

»Mogoče že jutri, če ne bo zemlja absorbirala vlage. Če jo bo napenjalo, bo treba še kak dan počakati.«

Kakor znano, ni inženir Bloudek samo »generalni oskrbnik« lepih ilirijanskih športnih naprav, temveč tudi generalni učitelj, če le utegne. V drsanju je odkril in vzgojil dolgo vrsto tekmovalcev, ki smo jih gledali na tekмах zadnjih let. Tudi letos se bodo radi smukali okrog njega in čakali, da jih bo pohvalil ali da jim bo dal kak nasvet.

»Kako sodite po Vaših izkušnjah, kdaj smejo otroci z drsanjem?«, sem ga vprašal.

»Začetki je treba zgodaj. Pri krepkih otrocih gre že po četrtem letu. V začetku padajo, potem pa se navadijo na gladko površino. Kdor hoče doseči velike uspehe, mora začeti v otroških letih. Tu je podobno kot pri plavanju.«

Dva študenta sta naju prekinila. Prišla sta z drsalkami, ugotovila dejansko stanje in se vrnila. To sem še elisal, da sta poizvedovala pri možu, ki je urejal malo drsališče, če bo letos kaj hokeja. »Zadovoljna bodita, da bosta drsala.« ju je odpravil delavec, ki ne vidi rad igralcev hokeja. Preveč prostora porabijo in preveč razrežejo ledeno površino...

Nazaj grede sva ečrala še očeta naše umetnice na ledu gđ. Palmotove. Zvedel sem, da se tudi letos pripravlja na drsalno sezono, čeprav še ni bila na drsalkah. Pri mojstru Golovinu se uči baleta, zakaj ples na ledu je umetnost, ki zahteva veliko ritmičnega znanja.

Te dni bo torej drsališče na Iliriji odprto in mladina bo imela spet lepo priljubeno za šport in razvedrilo pod vedrim zimskim nebom. Hotel sem postreči cenjenim bralcem še s cenami, ki bodo veljale na drsališču; tu pa sem imel smolo, da nisem našel blaginjskega. Morda bodo imeli več sreče drsalci sami, če ne bodo številke, ki jih bodo brali pri blaginji, previsoke.

KULTURNI OBZORNIK

Nove mladinske knjige

Veselja dom

Med najzanimivejše knjige letošnjega Miklavževskega knjižnega trga spada nedvomno veliki »leksikon« otroških in družinskih družabnih iger, kakor jih je zbral profesor Miklavž Kuret in izdal v treh zvezkih pod naslovom »Veselja dom v Sloveniji« knjižnice (30—33). Založba kakor tudi avtor sta se zavedala, da je danes v teh časih ena naših največjih narodnih in etičnih dolžnosti, rešiti družino propada ter zaliveti zopet močno družinsko življenje, ki so ga pri nas neprestani zahtevki na drugih poljih že celo zrahljali. Pa vendar je družina celica naroda ter se moramo vrniti k njej, v njeno svetišče, če hočemo obnoviti narod v celoti duhovno in kravno. Zato je vsega pozdrava vredna zamisel in trud avtorja kakor žrtve založbe, da je za Miklavža izdala to veliko knjigo v skupnem obsegu 700 strani, kar je resnično »leksikon«, kakor sem omenil spredaj. Še preden smo dobili pri nas kaj predel v tej smeri družabnega zabavljanja, smo dobili že ves priročnik, ki naj bo v naših družinah vedno pri roki in naj na najrazličnejše načine pomaga voditi otroke kakor odrasle ter krepiti zavest skupnosti in družinskega samozadovoljstva. Prof. Kuret je v uvodu h knjigi lepo opredelil namen te zbirke

družinskih iger, kjer je tudi povedal, da je mislil predvsem na otroke, potem pa tudi na odrasle in cele družine ter končno tudi na človeka v osamljenosti, kateremu nudi prav tako zagonek in razvedrilo, da si preganja samoto. Vsem tem naj bo dom vir veselja in sreče, zato je naslovil svoje delo Veselja dom po besedah škofa Slomška, ki se sprašuje: O ljubo veselje, kje si doma? in si odgovarja: kdor tamkaj z otroci prijazno igra, pri njih je doma!

Težko je navajati vso vsebino te velike zbirke iger, saj je v njih skoraj vse, kar smo kot otroci znali, pa že pozabili, pa tudi veliko novega, prinesenega k nam iz velikega sveta, kjer so take družabne igre zlasti za odrasle zelo razširjene ter o tem obstaja že velika literatura. Ta priročnik je slovenski »Tausendkünstler«, kjer navaja našega otroka vseh spretnosti in umetnosti rok in duha ter mu nudi veselja in razvedrilo. Tu so igre na prostem, za katere bodo hvaležni zbiratelji, zlasti voditelji otroških vrtev, pa tudi ljudskih šol in raznih telovadnih in športnih združenj. Potem otroški verzi, ki pridejo tako prav v družinah, kjer je težko sproti napisati verz, primerne za domače godove in slavnosti. Nadaljnja poglavja so igre v sobi z najmlajšimi, za pazljivo oči in bistro glave, za spretno roko; pevske šale in druge zabavljivke, spretnosti z vrvo ali nitjo, kar bo prišlo prav našim deklskim ročicam. Prva knjiga, ki govori o tem, piše tudi o določanju in odkupu kazni (Kdo bo prvi?) ter o domačem čarodeju, ki z raznimi potegavščicami ter čarovnjami hipnotizira, telepatijo uga-

nja in razne umetnosti izvršuje v svoje zadovoljstvo in prevaro drugega. Druga knjiga, ki je direktno nadaljevanje prve, začena z ugankami in zankami, zastavljami ter zanimivimi računskimi trdimi oreh, potem z namiznimi igrami (z rokami in z glavo). V športnih igrah so pravila naših domačih iger, ki jih povsod igrajo drugače, pa je vendar dobro, da so nekeje zapisane, to so: kegljanje, odbojka, tenis ter več domačih telovadnih vaj. Največ prostora pa je odmerjeno v tej knjigi izrezavanjem raznih figur iz papirja, izdelovanjem igra iz lesa, orehov, sadežev, kar bo najbolj zaposlovalo mlade glave in roke. Ta del se konča z zmajem, da se tretja knjiga lahko začne z novejšo obliko zmajev, z letimi modeli aeroplanov. To poglavje je zanimivost zase ter je napisano po strokovnjaku za letala Sama Jenka. Risarske spretnosti in senčne slike, ki jih napravljajo z roko, zaključujejo poglavje o spretnih rokah. Poudarek tretjega zvezka pa je na običajnih igrah in predstavah doma v družini. Tu je hotel prof. Kuret, ki je svoj čas napisal lepo knjižico »Delajmo jaslice« ter priročnik o lutkovnem gledališču »Pavliha«, opozoriti na domače šege in navade ter igre, ki so bile nekoč udomačene v naših domovih, pa vedno bolj izgubljajo ter jih je zato treba vzbuditi in poživiti. To so predvsem jaslice, kjer so priložene jaslice Bare Remčeve kot predloge za izrezovanje iz lesa ali lepence, pripravne tudi, da se oblečejo v pisane izrezke iz cunj. Potem tepežkanje, koledovanje, pri katerima se ozira na stare melodije, kakor jih je zapisal Marolt; nato opisuje domače

pastne zabave (šeme, kurenta, kobilo), škoda, da ne pozna brne, ki jo je Grohar tako lepo ovekovali. Za veliko noč opisuje pisanice, Zelenega Jurja itd. in sicer po pristnih starih naših izročilih, kakor so jih ohranili naši najboljši etnologi. Velika je zaloga iger, tako pevskih (Pegam in Lambergar, kakor jo je spisal avtor sam), kakor zbornih, ter iger z manjšimi vlogami, primerne za sobno igranje otrok itd. Lutkam so posvečene posebne strani (cela igricala), dalje senčnim slikam (slike narisal slikar Godec) s celotno igrice (Trdoglav in Marjetica itd.). Posebno te slike so nazorne ter zelo primerne za izrisavanje, s čemer otrok dobi lep repertoar »karakternih igrancev«. Pregled vseh vrst skakalnic in premikalnic, namiznih iger (šah, halma itd.) ter iger, s katerimi se lahko vedno tudi sam sameat človek (uganke, napake v risbah, optične prevare) zaključujejo tretji zvezek in s tem celotno knjigo.

Tako smo samo v kratkem pregledu navedli vsebino te velike zbirke družabnih iger za otroke in odrasle, ki jih je založba poslala med Slovence za Miklavža, pa so prav tako primerne tudi za božična in novoletna darila slovenskim družinam. Kar je posebna vrednost te zbirke, je to, da hoče biti zavedno slovenska v tem pogledu, da rešuje iz pozabe naše stare pristne običaje, naše folklorne bogastvo, ki se izgublja v moderniziranju naših dni. Tako so oživljene pesnice, ki so stare že stoletja in zaslužijo, da žive še stoletja. Avtor jih je otel, če ve, zopet položil v usta novi mladini »stare melodije (kolednice, običaji itd.)«. Ta naslo-

»SLOVENEČEV KOLENDAR«

bo knjiga,

ki bo neobhodno potrebna za vsakogar! Naročite ga čimprej, stane le 20.— lir.

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 26. novembra: Silvester, opat; Lenart Portomavriški, epizodalec; Širicij, papež; Konrad, škof.

Petek, 27. novembra: Čudodelna svetinja; Virgilij, škof; Bernardin Foski, spoznavalec; Ahacij, mučenec.

Natečaj za Komanovo ustanovo

Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani razpisuje za leto 1942 nove podpore po 76 lir iz ustanove Friderika Komana. Natečaj se morejo udeležiti bivši trgovci iz Ljubljanske pokrajine in sicer samo tisti, ki so propadli zaradi bolezni, zaradi nezgode ali zaradi nevarnih in nevarnih pogojev. Prošnje se morajo predložiti do 15. decembra 1942. K prošnjam morajo biti priložena pričevanja o gospodarskem stanju prošnjnika, ki jih izda občina, kjer prošnjnik stalno prebiva, ter za to merodajna organizacija trgovcev. Organizacija trgovcev mora overiti prošnje ter dati pričevanja, da je prošnjnik bil trgovec in da odgovarja naštetim pogojem natečaja.

Gjubka knjižica
pesmi in slik
za otroke

**MLADA
VESNA**

JE PRAVKAR IZŠLA. — Tekst R. Rudan, slike Prunkova. — Srčkano Miklavžovo darilo vašim otrokom. — Cena knjižice L. 15.—

Založba Ljudske knjižarne, Ljubljana

— Z univerze. Gg. slušatelj (ice), ki niso pristojni (e) v ljubljansko pokrajino in so zaradi tega vložili (e) posebne prošnje za vpis na univerzo, so vabljeni (e), da se čimprej zgledajo na pristojnih dekanatih.

— Razveselite svoje drage za Miklavža z letošnjim Mohorjevim darom. Za 15 lir dobite štiri lepe knjige. Naročila sprejema Mohorjeva knjigarna na Miklošičevi cesti 19. Palača Vzajemne zavarovalnice. Prav tam dobite Fajdigo Pisma o trpljenju in Remčeve Domačo kuhno.

— V novi izdaji je izšla knjiga o fatimskih čudežih. Pri skupnih naročilih izreden popust. Dobi se v Mladinski založbi Stari trg 30.

— Lepo novembrsko vreme. Na dan sv. Katarine, 25. novembra, se je kar čez noč vreme nekoliko spremenilo. V torek popoldne je bilo lepo in sončno, zopet dan, ugoden za spravljanje strelje in drv iz gozdov. V sredo jutraj, ko smo imeli že tri dni hudo slano, je bilo delno oblačno, nekoliko toplejše in brez slane. Zapihal je toplej jug, ki se bori s severom za premoč. V torek je bila zaznamovana najvišja dnevna temperatura s +4°C. V sredo jutraj pa je toplomer pokazal jutranji minimum le -0,6° po zapisnikih meteorološkega zavoda, v popolnoma mirnih in zatišnih krajih pa je bilo v sredo jutraj celo nekaj stopinj nad ničlo. Prav zanimivo pa je, da se je barometer od torka na sredo izredno visoko dvignil in sicer od 767,1 mm prejšnjega dne kar na 775,1 mm, torej za dobrih 8 milimetrov. Kamniške planine in drugi gorski velikani so se že zgodaj pokazali v vsej svoji naravni lepoti, ko jih je sonce pozlatilo s svojimi žarki. Značilno je dalje, da je barometer prav pred desetimi dnevi, 13. novembra, zaznamoval točno tako visoko stanje, kakor v sredo, 22.11. mm. Po tem stanju je sledil čez dva dni nagel padec in dobili smo nato prvi sneg.

— Nesreče na deželi. Posednikovega sina, 7 letnega Janeza Sadarja na Krki, Dolenjsko, je popadel pes in ga hudo ugriznil v levo roko. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico, kjer so ugotovili, da pes ni bil stekel, a ugriz je bil hud. — Mizar, 32 letni Ivan Cankar v D. M. v Polju, se je z obličem hudo urezal v levo roko.

— Planinski kmetje napovedujejo milo zimo. Medtem ko letošnje poletje in jesen v obdobju alpskih deželah ni bilo nič gobjih, jih je v novembru zraslo zelo veliko, med njimi gobe nenavadne velikosti. Nekje so našli dve gobji, od katerih je vsaka tehtala 1500 gramov. Obe sta bili popolnoma zdravi. Kmetje sklepajo po svojih bogatih izkušnjah iz dejstva, da so gobe nastopile šele sedaj, da bo letošnja zima mila. Bog daj, da bi se njihova napoved uresničila.

— Iz budimpeštanskega protikomunističnega procesa. Odkod izhajajo zapeljivi madžarskih delavcev, kaže veliki protikomunistični proces, ki se vrši te dni pred senatom petorice budimpeštanskega kazenskega sodišča. Skoraj vsi obtoženci so Židje, ki so v protizakonitih komunističnih organizacijah Madžarske igrali vodilno vlogo. Letošnjo spomlad so ustanovili zelo razširjeno organizacijo, ki bi bila v stanu čez nekaj dni izvajati dalekosežne sabotaže. Da so marksistične strokovne organizacije židovskim komunistom služile kot izborna zavetišča, da

so mogli prosto agitirati in organizirati, temu se na Madžarskem ni ne čudijo, ker je bila tozadevna vloga marksističnih strokovnih organizacij že dovolj znana. Da so to židovsko komunistično organizacijo, čije zastopniki so celo poskušali pogajati se z vladnimi krogi, zatrli, je predvsem zaslug madžarskih vojaških ustanov, ki so budno pazile in pravočasno prijele židovske komunistične organizatorje.

— Milijon frankov nagrade. Pariška policija je razpisala milijon frankov nagrade tistemu, ki bi prinesel dragocen demant, težak 25 karatov, ki je bil ukraden iz nekega stanovanja v zahodnem delu Pariza.

— Jubilej Hoffmannovih kapljic. Hoffmannove kapljice so splošno znane kot zdravilo za vse bolezni, le malokdo pa ve, da je to zelo staro zdravilo. Iznajditelj, Friderik Hoffmann, je živel pred 200 leti. Bil je ugleden zdravnik v Halle, kjer je leta 1742 umrl.

— Norveška zgodovina v poštinih znamkah. V Oslu so odprli zanimivo razstavo poštinih znamk. Razstava obsega samo znamke severnih držav in podaja obsežno zgodovino skandinavskih zgodovine. Vsega skupaj je izšlo 200 norveških znamk različne vrste. Prva je izšla januarja 1855, zadnja pa v oktobru 1942 ob priliki ustanovitve evropske poštne zveze.

— 125 letnica vseučilišča v Bonnu. Prihodnje leto bo preteklo 125 let, kar je bilo ustanovljeno vseučilišča v Bonnu. Društvo prijateljev in pospeševalcev vseučilišča v Bonnu je za to priložnost dalo na razpolago znatne zneske, ki jih bodo dobili znanstveni zavodi in pa sklad za praznovanje 125 letnice vseučilišča. S to jubilejno proslavo, ki se bo vršila leta 1943, bo združena tudi proslava 700 letnice višjega rudarskega urada v Bonnu.

Ljubljana

1 Umrl je brivski mojster g. Kosec Ivan st. Pogreb bo v četrtek ob pol 4 iz kapelice sv. Andreja. Vabljeni njegovi stanovski tovariši, da se udeležijo pogreba.

1 Sv. maša zadušnica za blagopokojno gospo Terezijo Kolar bo v petek, dne 27. nov. ob osmih v cerkvi sv. Jakoba.

1 V franciškanskih dvorani bo v nedeljo, 29. novembra, ob 5 popoldne franciškanska prosveta ponovila znano Ogrinčovo burko v treh dejanjih »V Ljubljano jo dajmo«. Igra je doživela pri prvi uprizoritvi nepričakovan uspeh in je zanimanje za igro izredno veliko. Vabimo vse, da se te igre udeležijo v čim večjem številu. Priporočamo, da si vstopnice preskrbite v predprodaji v trgovini Sfiligoy in na dan predstave v nedeljo od 9—12 popoldne ter dve uri pred predstavo pri blagajni franciškanske dvorane.

1 Cvetko Golar, naš znani pisatelj in dramatik je napisal novo drsko delo z naslovom: »Ples v Trnovem«. Delo je tridejanska burka in predstavlja nekak pendant k njegovi »Vdovi Rošlinki«. Dejanje se godi v hiši veleposestnika Češnovarja v Trnovem in v gostilni istotam. Zgodba se suče okrog ženitve željnega vdovca in njegovih treh nevest. Glavne vloge bodo igrali: Cesar, Drenovec, Bratina, Levarjeva, Rakarjeva in Starčeva. V ostalih vlogah sodelujejo še precejšen del dramskega ansambla. Delo je zrežiral Milan Skrbinčič. Krstna predstava v soboto bo za red premierski.

1 Opozarjamo na popoldansko predstavo Verdijeve »Traviate«, ki bo v petek ob 15. uri po znižanih cenah od 18 lir navzdol. Glavne

V nekem našem letalskem oporišču: Prenos torpedov na letala, ki so pripravljena, da vzlete na bojne akcije ob alžirski obali

lih zapletov in nič manj hitrih razpletov, tako da gledalec skoraj zgubi iz vida osrednje dejanje, ki je kar se da preprosto zgrajeno; večja stranjenost bi mu ne škodila. Glasbeni del kaže spretnega oblikovalca. Kdor je doma v jazzovski, slagerski ali tudi filmski glasbi, bo morda zasledil, da Dobeic ni čisto izvirni; vendar mu je treba priznati, da je domisleke, bodisi lastne ali kje drugje, v glavnih oblikih slišane, učinkovito izrazil; zlasti instrumentacija bi delala čast vsakemu skladatelju v tej glasbeni vrsti. Gotovo je v tej opereti glasbena stran tista, ki je utegnila pritegniti nase pozornost poslušalca, ki tudi to glasbeno zvrst presoja z nekim resnim merilom.

Izmed štirih ženskih vlog je avtor posvetil največ skrbri Marički Majarončevi, dasi so bile tudi ostale tri dokaj vidne. Maričko je igrala z mladostno živahnostjo in pela z glasom, izdelanim do podrobnosti, M. Mlejnikova. Tudi Poličeva, Barbičeva in Skeletova so svoje vloge, včasih sicer z majhnim, a v operetah dopustnim pretiravanjem, njihovim značilnostim primerno odigrale. Da se je občinstvo pošteno zabavalo, za to sta poskrbela Zupan in M. Sancin; Anžlovar je kot mister Lister prinesel v igro precejšnjo more oblastnosti in hladne preračunljivosti. Stražniki so bili Pianekci, Marček, Sekula, Jelcnikar in Rus. — Dirigiral je Simoniti, ki je z orkestrom dobro zadel značilnosti glasbe. P. Golovin je oskrbel režijo in ples ter dal delu odskočno učinkovitost.

partije bodo peli: Ribičeva — Violetto, Sladoljev — Alfredo, Janko — Germonta.

1 Čistilno kopališče v Zavodu za socialno zavarovanje na Miklošičevi cesti št. 20 je zopet odprto in sicer: ob petkih in sobotah ves dan od 8 do 18.30, ob nedeljah pa le dopoldne od 8 do 12. Parna kopel pa je odprta: ob petkih popoldne od 14 do 18 samo za ženske in ob sobotah dopoldne od 8 do 12, popoldne od 14 do 18 pa samo za moške.

1 Vsakomur je potrebno znanje tujih jezikov. Zato se vpišite čim prej v jezikovne tečaje, kjer poučujemo vse moderne jezike, predvsem italijansko, nemščino in francoščino. Po dobri metodi vodimo začetne, nadaljevalne in konverzacijske tečaje. Honorar zmeren. Dijaki popust. Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korepetitorij, Mestni trg 17-1.

1 Kdor potrebuje premog ali drva, naj pride z nakaznico k »GORIVO«, Karlovska 8.

1 Obvestilo. Obveščamo cenj. občinstvo, da zopet pošiljamo v tovarno stare plošče v predelavo, ter nam za dopolnitev vagona še manjka gotova količina. Zaradi tega plačamo zvišano ceno Lir 10 za kilogram. Pohitite, ker ta cena velja samo za čas dopolnitve količine. — Kupujemo tudi gramofone in kovčkov ter malo rabljene plošče in jih plačujemo po najvišji dnevni ceni! Everest, Prešernova 44.

1 Razne nesreče. Krava je 19 letno služkinjo Marijo Razboškovo v Zg. Siški močno brenila v desno nogo, da je morala iskati zdravniško pomoč v bolnišnici. — Služkinja, 35 letna Marija Cankarjeva se je v Kosezah poparila po levi roki. Dobila je hude opekline. — Zasebnica, 60 letna Marija Ogorečeva je pri štedilniku tako nesrečno padla, da se je opekla po glavi in desni nogi.

1 Izpred okrožnega sodišča. Na zvit način je 33 letni tkalec Janez J. vzel trgovki Ovnovi 850 lir. Ko je bil aretiran, je tatvino tajil, prav tako je zanihal tatvino v kazenski preiskavi in pred kazenskim sodnikom-podincem. Toda mnoge priče so ga močno obremenjevale. Neka priča ga je izsledila v trenutku, ko je v gostilni pri Kolovratu jedel jetrca. Ko je obtoženec zagledal pričo, jo je popihal iz gostilne in pustil jetrca na mizi. Trgovka ga je spoznala po nenavadnem nosu, ki ga je prav v tem primeru močno izdal in obremenil. Bil je Janez obsojen na 4 mesece strogega zapora zaradi prestopka tatvine. Sodbo je sprejel, čeprav je še vedno zatrjeval, da ni kriv.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama. Četrtek, 26. novembra ob 16: »Hamlet«. Red. Četrtek, 27. novembra: Zaprtje (Generalna). — Sobota, 28. novembra ob 16.30: »Ples v Trnovem«. Krstna predstava. Red. Premierski.

Opera. Četrtek, 26. novembra ob 16: »Slepa miš«. Red. A. — Petek, 27. novembra ob 15: »Traviata«. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Sobota, 28. novembra ob 16: »Slepa miš«. Izven. Cene od 2 lir navzdol. — Nedelja, 29. novembra ob 15: »Traviata«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

ROKODELSKI ODER. Rokodelski oder bo na prvo adventno nedeljo 29. novembra uprizoril ob pol 5 popoldne »Vlarska polena«, ki jih je po Velikonoči dramaturgiji priredil g. Pirnat. Vsi, ki ste že brali povest, katere je ganila vsakega bralca, prihitite v nedeljo v Rokodelski dom, kjer vam bodo igralci pokazali našega kmeta v njegovi borbi za grunt in za čast v vsej svoji prepričljivosti. Predprodaja vstopnic se bo vršila v nedeljo dopoldne od 10 do 12 in popoldne od 2 dalje v pisarni, Petrkova 12-1. nadstropje.

RADIO. Četrtek, 26. novembra. 7.30 Ljubka glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Operetna glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.25 Izmenjalni koncert z Nemčijo — 14 Poročila v italijanski — 14.15 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijance — Ljubka glasba — 15 Poročila v slovenski — 17.15 Nove plošče Cetra — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Pesmi in napovi — 20 Napoved časa — Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.45 Koncert orkestra Cora, vodi dirigent Barzizza — 21.15 Predavanje v slovenski — 21.25 Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (L. Pfeifer, I. violina; A. Dermelj, II. violina; V. Sušteršič, viola; C. Sedlbauer, čelo) —

Protiletalska postojanska italijanske mornarice na nekem italijanskem otoku v Egejskem morju

22.05 Zanimivosti v slovenski — 22.15 Orkester, vodi dirigent Segurini — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnarje: mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Z Vrhniko

»Slovenčev koledar« naročite na Podlipski cesti 9. Tam ga tudi dobite, ko bo izšel.

Iz Hrvaške

Odlikovanje članov slovaške delegacije. Hrvaški zunanji minister dr. Lorković je v imenu Poglavnika izročil vsem članom slovaške pravne delegacije, ki je v Zagrebu sklenila s hrvaško vlado in podpisala konvencijo o pravnih pomoči med obema državama, visoka hrvaška odlikovanja.

Hrvaška odlikovanja madžarskim državljanom. Poslanik NDH v Budimpešti Ivo Gaj je prejšnji teden priredil sprejem v prostorih hrvaškega poslanstva v Budimpešti, na katerega je povabil ugledne madžarske državne in javne delavce. Ob tej priliki je v imenu Poglavnika izročil biv. madžarskemu ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu in sedanjemu polnomočenemu ministru Uleju Revickemu najvišje hrvaško odlikovanje veliki križ Zvonimirjevega odlikovanja. V svojem govoru je hrvaški poslanik poudaril stoletja trajajoče prijateljstvo med Hrvati in Madžari.

Ukinitev brzovalov na progi Brod-Sarajevo-Mostar-Dubrovnik. Hrvaška železniška uprava je bila zaradi povečane blagovne prometa prisiljena ukiniti vse dosedanje brzovalke, ki so vozili na ozkotirni progi Brod-Sarajevo-Mostar-Dubrovnik. Namesto brzovalkov bo vozilo več tovornih vlakov, ki bodo imeli v svoji sestavi tudi po dva vagona tretjega razreda.

Naloge državnega komisarja za varnost železniškega prometa. Poročali smo že, da je hrvaška vlada imenovala posebnega državnega komisarja za varstvo železniškega prometa. Njegova naloga je predvsem ukreniti vse potrebno, da se v sedanjih razmerah lahko nemoteno vrši železniški promet in da krije lahko vse potrebe vojske in civilnega prebivalstva. Zaradi izvršitve zaupane naloge lahko državni komisar za varstvo železniškega prometa predpiše prebivalstvu moškega spola od 16. do 60. leta starosti stražarsko službo za straženje železniške proge in železniških naprav. Prav tako lahko predpiše, da se 500 m na vsako stran proge posekajo gozdovi. Izdaja tudi lahko odredbe, s katero določa višino odškodnine, ki jo bo moral plačati kak kraj, če se v slučaju sabotaže ne bi odkrili pravi krivci. Če bi bila proga kje poškodovana, državni komisar lahko pokliče na delo na progo vse moške od 16. do 60. leta. Razen tega lahko izreka tudi še druge kazni vsem tistim, ki se ne bi držali teh predpisov ter jih lahko pošilja tudi na prisilno delo v taborišče.

Tečaj za zborovodje. V Osijeku bo pričel v začetku prihodnjega leta tečaj za voditelje kmečkih in delavskih pevskih zborov. Tečaj pripravljata tamošnje pevsko okrožje »Kuhač« ter bo vanj sprejelo predvsem nadarjene kmečke in delavske fante.

Ustanovitev muzeja cerkvene umetnosti v Zagrebu. S pristankom in podporo zagrebskega nadškofa dr. Stepinca je mgr. Karol Dočkal ustanovil in uredil v Zagrebu na Kaptolu muzej cerkvene umetnosti, ki že danes razpolaga s 462 prelepimi cerkvenimi slikami. V muzeju je nadalje bogata zbirka kelihov, monštranc, kipov in številnih dragocenih mašinskih oblačil.

Smučarska skakalnica na Ravni gori. Na priljubljeni izletni točki Ravna gora pri Varaždinu so pričeli graditi smučarsko skakalnico, s katero nameravajo pritegniti izletnike na to goro tudi v zimskih mesecih.

Glasbena šola v Zemunu. Prejšnjo nedeljo so v Zemunu odprli glasbeno šolo. Vodi jo tamonjšnje hrvaško pevsko društvo »Tomislav«. V novoustanovljeno glasbeno šolo se je vpisalo takoj v začetku nad 600 učencev in učenek.

Iz Srbije

Srbski vseučiliščniki odhajajo nadaljevat svoje študije v Nemčijo. Te dni je odpotovalo 70 srbskih vseučiliščnikov, ki bodo na posameznih nemških vseučiliščnih nadaljevali svoje študije. 40 štipendistov je izbral sam ministrski predsednik Nedić iz vrst tistih akademikov, ki so se lansko zimo in letošnjo pomlad najbolje izkazali v borbah proti komunistom.

Uprava mesta Belgrada je objavila sporočilo, da je te dni odposlala v koncentracijsko taborišče nadaljnjih 21 oseb, ki so po mestu razširjale vznemirljive novice.

Nakup simentalce in štajerske plemenske živine. Banatsko okrožno načelstvo je za zboljšanje svoje živinoreje nakupilo več glav plemenske živine simentalce in štajerske pasme.

M. T.

Neka za mlada srca

V blagor človeštvu so umirali

Bilo je leta 1748 v ruski prestolnici Petrogradu. Raziskovalec Lomonozov se je najbolj zanimal za pojave, ki nastopajo v ozračju med kako nevihto. Njegova dela pa je podpiral fizik Riemann.

Da bi bolje opazovala nevihto, sta oba sklenila, da bosta skupno preskušala, da bi dognala sile in oblike strele. Oba raziskovalca nista imela tedaj niti pojma o tem, kaj pomenijo te sile in kaj so.

Da bi svoj načrt izvedla, je dal Lomonozov v svoji sobi postaviti železen drog in je pri-

da je bilo moči zdrave dele ohraniti le s tem, da so mu roko odrezali.

Alfred Smith, eden prvih raziskovalcev Röntgenovih žarkov, je bil 17 krat operiran, ne da bi se mu kaj izboljšale rane opeklin. Leta 1924 mu je ameriški Carnegiev zavod podelil posebno pokojnino za zasluge pri raziskovanju žarkov. Vendar je bila ta pokojnina tako majhna, da je Smith zapustil po smrti le 50 lir gotovine.

Zdravljenje z Röntgenovimi žarki je danes povsem brez nevarnosti za bolnike. Vsa oprema tiste priprave je tako izpopolnjena, da žarki ne morejo bolniku nič škodovati. Tudi tisti, ki ravnajo z aparatom, so na vse načine

zavarovani. Imajo svinčene rokavice, svinčen predpasnik in svinčene naočnike, ker žarki ne morejo prodreti skozi plasti svinca. Da pa Röntgenovi žarki ne bi škodovali tistim, ki so zunaj teh priprav, so laboratoriji, kjer je Röntgenov aparat, obdani s svinčnimi ploščami in tudi okenske šipe teh laboratorijev vsebujejo svinčeno mešanico.

Komaj 200 let je minilo odlej, ko moremo govoriti v današnjem smislu o znanstvu — in že je dolga vrsta požrtvovalnih učenjakov dala v blagor človeštvu svoje zdravje in življenje. To je vojna v mirnem času, ki se bije v tišini v blagor zemljanov. To je zagrizena borba zoper naravne sile, ki se nočejo dati razvozlati in se branijo služiti človeku. Kakor vojaki na bojišču, so znanstveniki, ki so zmeraj na fronti, zmeraj na straži in strelskih jarkih.

Ti učenjaki, ki prebije svoje življenje za svojo študijsko mizo, ni nič manjši junak, ko drzni vojniki, ki se o njih govori po svetu.

Riemann se je približal železnemu drogu.

žakoval hude ure, ki se je kaj kmalu pojavila. Bliski so začeli švigati sem in tja. Sreli besne nja hude ure se je Riemann približal železnemu drogu z roko. Tedajci so švigali strele iz nje in so na mestu ubile Riemanna, a Lomonozovu se ni nič zgodilo. To je bila prva človeška žrtev, ki jo je zahtevalo raziskovanje elektrike v ozračju.

Žarki izredne, demonske rude radija, ki jo je iznašla ženska, gospa Curiejeva, rojena Poljakinja, so smrtni, če jih človek pravočasno ne obvlada.

V najbogatejšem najdišču radijevih rudnin v Evropi, v Joachimsthalu na Češkem, je mnogo rudarjev vsak dan izpostavljenih uničujočemu izžarevanju rudnin in so zmeraj v nevarnosti za življenje. Ti rudarji si morejo upravičeno lastiti slavo, da so pionirji in mučeniki znanstva, saj gre njim hvala za to, da utegnejo učenjaki raziskovati lastnosti te rudnine.

V tem rudniku delavci ne dosežejo visoke starosti. Dasi se večkrat menjavajo, vendar vsa previdnost le malo zaleže. Če je kak delavec že opravljal delo pod vplivom izžarevanja, je njegovo zdravje prej ali slej izpodkopano. Tega se delavci prav dobro zavedajo in so vdani v svojo usodo. Svoje delo opravljajo, ne meneč se za smrt in za to, kaj da bo z njihovim zdravjem.

Učenjaki so dognali, da je svinec edini ovoj, ki skozi njega ne prodirajo radijevi žarki in zato so našli pota, da morejo izžarevanje radija

V Jahimovem so delavci zmeraj pod vplivom smrtonosnih žarkov.

urejati, tako da je moči z manjšimi ali močnejšimi snopi žarkov ozdravljati mnogo bolezní. Toda to spoznanje je poplačano z nešteti živimi žrtvami.

Znane so velike koristi, ki jih prejema človeštvo od Röntgenovih žarkov, ker imajo lastnost, da postane telo po njih prozorno. Zaradi tega je moči določati vsakršne bolezni in jih tudi odstraniti. Vendar so ti žarki še zmeraj nevarni tistemu, ki ima vsak dan opravka z njimi.

Ko so žarke odkrili, še niso vedeli, da vsebujejo to lastnost, da lahko uničijo kožo in organe, ki so globlje v telesu. Zato je postalo veliko število znanstvenikov, ki so bili z njimi zaposleni, njihova žrtev.

Leta 1931 si je moral dati dunajski profesor Holzknecht odrezati roko, ker je postala povsem neuporabna zaradi stalnega vplivanja Röntgenovih žarkov. Rane opeklin so bile tako globoke,

Zajka in trije mladiči

Zvečer so umolkli vsi glasovi na planini. Najprej so utihnili ptički, poslednji kos je skakljaje izginil z vejice in je skoraj strmo glasil v gozdno temo — in poslednja ierebica je v ravnem poletu odletela čez planinsko kočo. Na zeleni trati pred kravim hlevom je na vseh štirih čepela zajka in je glodala. Uhlia je položila nazaj in je z malimi sunki glave mulila konice trav. Dozdevalo se je, ko da bi se z rastočo temo bolj in bolj pogrezala v zemljo, in le, če sta se belah uhlia zganila, je bil znak, da je še nekaj živega na trati.

Tedajci je počil strel severno od ograje. Glasno in sovražno je odmeval skozi noč. Prišel je nepričakovano, kakor blisk, in kakor blisk se je zaiskrilo iz puškine cevi v temino. Fant je planil kvisku in se je ozrl okrog sebe. Videl je, kako je zajka ob kravim hlevu v dolgih skokih zbežala s trate. Opazil je pa tudi, kako so postajali skoki počasnejši, čim bolj se je bližala gostemu vrbovju. Zajka ni bežala nič več živahno, ampak nekam brezbržno — in tedaj je menil strellec, da je zadel. Šel je za njo in iskal med grmovjem, med drevjem in na oni strani planine. Pa je ni našel.

Ko se je zdanilo, se je zajka splazila izpod skladanice drv ob ograji, kamor se je bila skrila po strelu. Koi, ko je počilo, je začutila šibke kot tanke, skeleče zbudiljaie v zadnem delu telesa. Pa je ni dosti bolelo, vendar se je čutila tako čudno medla. Neka neznana, drhteča slabost jo je obšla in komaj ji je uspelo, da se je mogla zvešči skozi staro luknjo. Potem se je splazila pod drvmi in se je ondi ulegla. Zavedala se je, da so mladiči blizu nje.

Slišala je bila hrestljanje strelca, ki jo je bil ondi iskal. Tudi mladiči so ga bili slišali, pa so se čutili tako na varnem med reso in vejami. To je bil njih prirojeni nagon.

Zdaj je zajka zlezla izpod skladanice drv in je obsedela. Vrtelo si ji je in čudno ji je bilo. Noge ji niso hotele več teči. Najrajši bi počenila na vse štiri, a nekaj jo je vleкло k smreki, kjer je vedela, da so mladiči. Še nekajkrat je skušala skočiti in kmalu je izvohala svoje tri mladičke, ki so ležali v skrivališču. Tedaj se je ulegla, in majceni kosmati klobki so se splazili čisto vanjo, in topi gobčki so našli, kar so iskali.

In tako so mati in otroci obležali vse jutro in ves dan.

Mati se zdaj ni mogla nič več premakniti. In kadar so mladički pili, so opazili, da je bilo mleko drugačno ko prej, da ni bil to nič več okus po mleku. Bilo je pač toplo, a ni jim delo dobro. In tako so nehali sesati, saj so dobivali zdaj več krvi ko mleka v svoje gobčke.

Opoldne je prodrla topla sončna luč skozi veje. A mati zajčkov jo je videla le še kot medlo mesečino.

Proti večeru je čutila, kako ji postaja telo vse trdo. Tudi noge so se ji iztegnile. Hotela je odpreti gobček, ko da bi imela premalo zraka. Odprl in zaprl se je večkrat, in dolgi zobci so se prikazali izpod zgornje ustnice. Slednjič je obležala in je mrtvih, nemih oči strmela v gozd.

Mladički niso vedeli, da jim je bila mati mrtva. Ostali so ondi in so zlezli prav tik nje. Nova noč je prišla in nebo je bilo jasno in miraz je bil hud. Mladičke je zeblo in še bolj

so se stisnili k materi. A ta je bila mrzla in jih ni več ogrevala ko prej.

Bilo je čez šest dni nato. V teh dneh se je otajalo mnogo snega in vsa planina je bila brez ledu.

Tisti strellec, ki je bil takrat streljal na zajka, je spet prišel tiakaj. Zdaj je bil na lovu na divjega petelina.

Ko je prispel do planinske koče in se približal skladnici drv in šel še dalje vzdolž grmičja, je zagledal mrtvega zajca pod smreko. »To je pa brez dvoma tisti zajec, ki sem ga bil pred tednom ustrelil,« si je dejal in je bil kar zadovoljen, češ pa le nisem zaman streljal! Pristopil je k zajcu.

Nato je opazil, da so tesno ob zajcu ležali trije mladički. In vsi so bili trdi in mrtvi.

Nič več ni bil zadovoljen, ko je odhlaial od njih.

(Finsko: Mikkel Fönhus.)

Brez matere

Metež in pišota v zraku,
po poteh, po cestah, tlaku —
mraz in plaqa silita do mozga

Truden hodim sam po cesti,
ko da nosil bi na vesti
grehe,
ki jim ni pokore, ne utehe.

Ob straneh postopja mračna
skozi okna zro temačna
nâme,
vrata zevajo ko črne jame.

Mrak povsod in srce prazno
od strahu, samote blazno
vpije
in ne vé, kam naj se v svetu skrije.

Bridko v mrzlo dlan zaplakam:
»Teško mi je, mati, čakam.
Mati,
pridi mi zadnje posteljo postlati!«

Pa jo slišim, da gre z mano
kakor senca, tiho, odano:
»Sine,
pridem, pridem, da te žalost mine!«
(Ivo.)

Zazidana samica

Samec nekega južnoindijskega ptičjega rodu si je izmislil poseben način, da samica zares sedi na jajčkah, preden se izvalijo mladiči. Ko začne samica v votlem drevescu valiti, zazida samec gnezdo z blatom in s tršjem tako, da ostane le majhna luknjica, ki skozi njo samica pomoli glavico, kadar ji samec prinese hrane.

Vino iz belušev

V srednjem veku so narejali iz belušev vino, ki so ga lekarnari uporabljali kot zdravilo zoper bolezni v mehurju in ledvicah.

FANTEK V NEBESIH

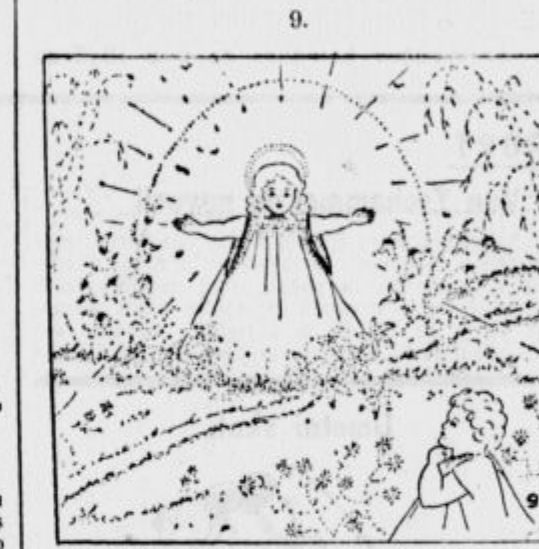
TEKST IN SLIKANICE: DAGMAR KACEL

SELE PO ANGELOVEM ODHODU JE FANTICEK ZAPAZIL CELO MORJE MAVRICNIH CVETK, MED KATERIMI SO SE VILE ZLATO POSUTE STEZICE.

PO STEZI PA PRIHAJA ZLATOLASO DETE S SVETLIM SIJAJEM. CVETKE SE MU KLANJAJO IN PTIČKE MED NJIMI SO UTIH-NILE, KO JE SEL MIMO...

DETE SE USTAVI IN POZDRAVI FANTKOVO DUŠICO: »POZDRAVLJEN, ZEM-LJANČEK MALI!« IN SE TISTI HIP SE JE IZGUBILO MED CVETOVJI. BIL JE — JE-ZUSCEK.

Naročite »Slov. koledar«!

Zgodba

o psičku Karro

Nekoč se je eden izmed rudniških posestnikov na Kolmardenu hotel iznebiti svojega lovskega psa. Dal je poklicati svojega gozdnega čuvaja in mu rekel, da tega psa nikakor ne more obdržati, kajti ne morejo ga odvaditi, da ne bi gonil in lovil vsako ovco in kokoš, ki jo zagleda. Zato naj gozdni čuvaj vzame psa s seboj in ga zunaj v gozdu ustrelí. Gozdni čuvaj je navezal psu okrog vratu vrv, da ga bo odpeljal na neko določeno mesto, kjer so že od nekdaj streljali stare pse s tega posestva in jih nato zakopali. Gozdni čuvaj je bil sicer zelo dober človek, vendar pa je bil vesel, da pes ne bo mogel delati več škode, kajti do bro je vedel, da ne lovi samo ovac in kokoši, temveč tudi marsikatero drugo divjačino. Prav dostikrat se je klátil po gozdu naokrog in smuknil zdaj kakega mladega zajčka, zdaj kakega mladega divjega petelina.

Bil je to majhen črn psiček, ki je imel rumenkaste prsi in rumenkaste prednje tačke. Ime mu je bilo Karo in bil je tako bistroumen, da je mogel razumeti vse, kar so govorili ljudje. Ko je torej šel gozdni čuvaj z njim skozi gozd, je Karo prav dobro vedel, kaj se bo zgodilo z njim. Toda, kdor bi ga pogledal, ne bi prav nič zapazil, da kaj sluti. Ni povešal glave in tudi ni stajal repa med noge, temveč je bil videti prav tako brezskrben kakor sicer.

Takoj bomo videli, zakaj se je pes tako trudil, da ne bi nihče zapazil, kako zelo se boji. Krog in krog starega rudnika se je namreč razprostrl velik, temen gozd, ki so ga prav dobro

poznali vsi okoliški prebivalci in vse živali. Lastnik tega gozda je namreč že pred več leti odredil, da ga morajo pustiti popolnoma pri miru; komaj da so smeli posekati v njem nekaj lesa za kurjavo, da, niti tam, kjer je bil preveč zarastel, se ga niso upali razredčiti, temveč so vse pustili rasti, kot je hotelo. Gozd pa, ki ga tako zelo čuvaljo, postane seveda priljubljeno zatočišče živali in zato so se naselile tu v prav obilnem številu. Med seboj so živali imenovale ta gozd »gozd miru in imele so ga kot najboljšo zatočišče v vsej deželi.

Medtem ko je šel pes sedaj, privezan na vrv, tu skozi gozd, se je spomnil, kako zelo se ga boje vse male živali, ki stanujejo tu.

»Oh, Karo, kar misli si, kakšno veselje bi zavladalo tu vse na okrog po gozdu, če bi vedele, kaj te čaka!« si je mislil. Toda mahljal je z repkom in veselo zalajal, samo da ne bi kdo mislil, da se boji in da je pobit.

»Kakšno veselje bi pa imel od življenja, če ne bi šel kdaj pa kdaj na lov!« si je rekel. »Kar naj se kesa, kdor se hoče, jaz se prav gotovo ne bom!«

Toda v trenutku, ko je res to rekel, se je zgodila z njim neka čudna sprememba. Iztegnil je glavo in vrat, kakor da bi najrajši zatulil; tudi sedaj ni več tekel vstríc gozdnega čuvaja, temveč je zaostajal za njim. Očividno je se dobri Karo domislil nečesa neprijetnega.

Poletje se je šele pravkar začelo, lovske košute so imele šele pred kratkim

mladiče in prejšnji večer je Karu uspelo odpoditi nekega komaj pet dni staro losovega mladiča od matere proč na neko močvirje. Tu je podil mladiča med šopi trave okrog, prav za prav ne, da bi ga ujel, temveč da bi se zabaval ob njegovem strahu. Losova mamica je vedela, da je bilo močvirje sedaj, ko so se tla šele komaj pred kratkim otajala, še brez dna, in da ne more nositi nobene večje živali. Zato je obstala na bregu, dokler je le mogla zdržati; ko pa je Karo gonil mladička le še ven in ven, je košuta šla nenadoma na močvirje ven, odpodila psa, odpeljala mladiča in šla z njim zopet proti trdnim tlem. Losi koračajo po takih majhnih, nevarnih tleh mnogo spretnjeje kakor druge živali in kazalo je, da bo košuti uspelo doseči zopet trdna tla. Toda ko je bila že čisto tik suhe zemlje, je ruša, na katero je stopila, nenadoma zdrčala v močvirje, in ona sama se je z njo vred pogreznila. Na vse kriplje se je trudila, da bi prišla zopet ven, toda nikamor ni mogla trdno stopiti in tako se je pogrezala vedno globlje. Karo je negibno stal tam in si upal komaj dihati, in ko je videl, da si košuta ne bo mogla pomagati sama ven, je hitro, kolikor so ga le noge nosile, stekel proč. Nenadoma je moral misliti na vse udarce, ki jih bo deležen, če bo prišlo na dan, da je on izvalil košuto na barje. Od samega strahu se ni upal ustaviti, dokler ni dospel domov.

Tega doživljaja se je naš Karo prej domislil in mnogo bolj ga je mučil kakor vsa druga občutna dejanja, ki jih je kdaj zagrešil. Mogoče je to bilo zaradi tega, ker ni hotel storiti košuti in njenemu mladiču nič hudega, temveč je čisto nehoti, nenamenoma postal kriv njene smrti.

»Mogoče sta pa oba še živa,« si je pes nenadoma mislil. »Saj, ko sem etekel od njiju, še nista bila mrtva. Mogoče sta pa vendar še prišla ven.«

Karo je prevzelo nepremagljivo hotenje in želja, da bi, dokler ima še čas, kaj izvedel o tem. Videl je, da gozdni čuvaj vrvi ne drži posebno trdno. Nenadoma je hitro odskočil v stran — ros je postal svoboden, in sedaj je kot obseden zdrvel noter v gozd in proti barju; gozdni čuvaj niti ni imel časa, nastavití puško k licu, tako naglo mu je pes izginil izpred oči.

Gozdnemu čuvaju ni ostalo nič drugega ko teči za Karom. Ko je prišel do barja, je tam stal pes na ruši, nekaj metrov oddaljen od roba, in je na vso moč tulil. Gozdni čuvaj si je mislil, da pač mora pogledati, kaj tam je. Previdno je odložil puško na tla in zlezal po vseh štirih na močvirje. Ni prišel še daleč, ko je videl ležati v močvirju losovo košuto in poleg nje mladička. Košuta je bila mrtva, mladiček pa je še živel; toda bil je že čisto izmučen in se ni mogel ganiti. Karo je stal tik zraven; zdaj se je sklanjal in lizal mladička, zdaj je glasno tožil in zavijal, da bi priklical pomoč.

Čuvaj je dvignil mladiča in ga od vlekkel na breg. Ko je zdaj res opazil, da bo mladiček rešen, je postal pes divji od veselja. Skakal je okrog gozdnega čuvaja, mu lizal roke in veselo lajal.

Gozdni čuvaj je mladička odnesel domov in ga položil v hlev v toplo stajo. Potem je šel iskat pomoči, da je izvelkel mrtvo losovo košuto iz močvirja; in šele, ko se je zgodilo vse to, se je domislil, da bi bil moral ustreliti Karo. Poklical je psa, ki se ves čas ni ganil od njega in ki je neprestano tekal za njim in šel z njim zopet v gozd.

Čuvaj je šel neravnost proti pasjemu jarku, toda nenadoma se je zdelo, da se je premislil; kajti obrnil se je zopet in šel proti posestnikovi hiši.

Karo je tekel čisto mirno za njim; ko pa se je gozdni čuvaj obrnil in šel na pot proti posestnikovi hiši, je po-

stal nemiren. Oh, gozdni čuvaj je najbrž dognal, da je bil prav Karo kriv smrti losove košute; in sedaj ga je peljal še v graščino, da ga bodo pred smrtjo tam še natepli, kakor zasluži!

Biti tepen, to pa je bilo najhujše, kar se je Karu moglo zgoditi, in ko si je to mislil, ni mogel ostati več pogumen. Žalostno je povečal glavo, in ko sta oba prišla do graščine, Karo sploh ni nič gledal nakrog, temveč se je delal, kakor da ne spozna nobenega človeka.

Ko je gozdni čuvaj prišel tja, je gospod stal na stopnicah.

»Kakšnega psa pa imate tukaj, čuvaj?« je vprašal. »Saj to menda ni naš Karo, ta bi vendar moral biti že davno ustreljen?«

Toda logar ni zgodbe povedal tako, kot je Karo mislil. Na vso moč je hvalil Kara in rekel, da je res očividno vedel, da sta losa bila v stiski in ju je hotel rešiti.

»Zdaj, gospod, lahko s psom naredite, kar hočete, jaz ga ustreliti ne morem,« je čuvaj končno rekel.

Pes se je vzravnal in prislunil. Ni mogel verjeti svojim ušesom in dasi ni hotel pokazati, kako zelo se je bal, ni mogel drugače, ko da je tiho zalajal. Kaj je bilo res mogoče, da bo ostal pri življenju, samo zato, ker je tako skrbel, za oba losa?

Tudi gospodu se je zdelo, da se je bil Karo dobro vedel; ker pa ga nikakor ni več hotel imeti v graščini, ni takoj vedel, kaj bi rekel.

»No, če hočete odslej skrbeti zanj vi, logar, in če mi jamčite, da se bo odslej bolje vedel, naj pa ostane pri življenju,« je končno rekel.

Gozdni čuvaj je bil pripravljen vzeti Kara k sebi, in tako je prišel sedaj Karo k njemu. In odslej je bil res zgleđen pes in logarjev najzvestejši in najboljši spremljevalec na vseh njegovih službenih pohodih.

(Selma Lagerlöf.)

A. Fozazzari

47

Palača ob jezeru

VI.

Sklenili so, da se bodo odpravili na pot proti Orridu od desetih jutraj. Odpeljali naj bi se po jezeru, do njegovega vzhodnega konca, nato pa bi krenili navzgor ob potoku, ob katerem so voline, ki so si jih hoteli ogledati. Šli naj bi vsi, razen grofa.

Nepo je vstal že precej zgodaj in odšel na vrt, kjer je že večkrat videl Marino, ki se je sprehajala pred zajtrkom. To jutro pa je ni bilo na spregled. Nepo, ki danes ni imel naočnikov, je hodil po stezicah in skoraj z nosom preiskoval grmovje ter vohal zrak. Ves je vztrepetal, kadar se od daleč zagledal vrtnarja brez jopiča. Marina se ni prikazala niti pri zajtrku. To pa ni bilo nič nenavadnega.

Prišla je samo Fani in prosila Editu v imenu svoje gospodariče, če bi mogla za trenutek priti k njej. Ko je ura bila deset, sta obe dekleti prišli skupaj iz zgornjih prostorov. Nepo Marina ni privoščila drugega kakor kratek pozdrav, ki mu ga je vrgla z vrha stopnice, kakor ogorek cigarete. Prijela je Editu pod roko, krenila proti pristanu in pustila za seboj grofica Fosko. Nepo, vse tri goste in Steinegija. Ko so ti dospeli v pristan, je Strela že odhajala na jezero z Marino, Editu in Rikom. Nekateri so ugovarjali.

»Srečno pot!« je vzkliknila Marina. »Kazali vam bomo pot!«

Njen glas ni mogel biti slajši in kretnja, s katero je spremljala besede, ni mogla biti ljubkejša.

Grofica Foska je vsa resna pogledala sina. Ta pa se je hotel pokazati brezbriznega in je zaklicala brezbriznima begunkama nekaj laskavih besed v slovo. Ostalim trem se je poznalo na obrazu, da so nevoljni.

Oba čolna sta krenila proti tisti strani, kjer se je jezero zoževalo in se za ostrim ovinkom skrilo za zaraščenim rtičem. Strela je plula v precejšnji razdalji od drugega čolna, čeprav so iz tega prihajale od časa do časa mile prošnje, naj jih počaka. Veliki čoln, napolnjen z ljudmi, je bil videti kakor krivjav stavec, ki se muči, da bi dohitel razposajenega vnučka, ki mu je ušel. Marina se ni zmenila za prošnje, Riku pa je zadoščal en sam pogled, da je razumel, da ne sme zmanjšati brzine. Prav kmalu je iz čolna bila Strela videti kakor bela pičica sredi nejasne modrine jezera in jutranje megle, ki je ogrinjala gore.

Edita je bila vsa prevzeta. Zlata svetloba, v kateri se je kopal čolniček, milijoni biserov, ki jih je sipalo sonce na gladino jezera, živo zelena barva okoli stoečih gora, vse to je ni spominjalo na Nemčijo, kakor travniki okrog župnišča. Ni mogla govoriti. Le vzdihnila je od časa do časa.

»Kake občutke imate?« jo je po dolgem molku vprašala Marina.

»Ne vem. Najrajši bi jokala,« je odvrnila Editu.

»Jaz pa hrepenim po tem, da bi živela, da bi bila srečna.«

Edita ni odgovorila. Presenetil jo je ogenj, ki je zažarel na Marininem obrazu.

»Zelo vas cenim,« je nenadoma dejala Marina.

Edita jo je začudeno pogledala.

»Dobro vem, da sem vam zoprna,« je nadaljevala čez trenutek. Nič ne de.«

»Nikakor mi niste zaprni,« je odvrnila Editu z resnim in odločnim glasom.

Marina je skomizgnila z rameni.

»Vozi kakor veš in znaš,« je zaklicala dečku, mu vrgla vrvi krmila in se okrenila popolnoma k Editi, da bi mogla govoriti z njo. Ta pa jo je prehitela.

»Vem,« je dejala, »da niste bili ljubezni z mojim očetom in zato ne morem biti iskreno ljubezna do vas. Rada bi vam to povedala v nemščini, ker se bojim, da se v italijansčini ne znam prav izraziti. Upam, da razumete moja čustva. Niti malo mi niste zoprni.«

»Se nameravate nastaniti v Milanu?« je vprašala Marina.

»Da.«

»Pišite mi iz Milana.«

Edita se je zamislila, nato pa je dejala:

»Ne morem vam pisati kot prijateljica.«

»Zelo odkritosrčni ste, gospodična Editu. A tudi jaz nisem nič manj. Nisem trdila, da gojim do vas prijateljska čustva, pač pa vas cenim. Med ženskami sploh ne more biti pravega prijateljstva. Ne pričakujem od vas čustvenih, praznih in hinavskih pisem. Kaj naj počnem z njimi? Potrebno mi je neka pojasnila. Za to pač ni potreba prijateljstva.«

»Tudi ni treba, da bi me zato morali ceniti.«

»O pač. Nikdar ne prosim za uslugo tistih, ki jih ne cenim. Prepričana sem, da mi boste naredili to uslugo kljub temu, da ste hudi name. Saj ste mi tudi danes jutraj ugodili, ko ste prišli sami z menoj.«

»Kaka pojasnila želite?«

»Vidite? Saj sem vedela že vnaprej. Povedala vam bom pozneje, za kaj gre.«

Čez nekaj časa je Marina zopet vprašala:

»Je bila vaša mati iz plemiške rodbine?«

»Da.«

»Popolnoma razumljivo.«

Editu je planila kri v glavo. Njene razumne oči so se zablistale.

»Ne poznam bolj plemenitega človeka, kot je moj oče,« je dejala.

»Kakšen se vam zdj moj bratranec?« je vprašala Marina, ne da bi se zmenila za njen odgovor, kakor da bi je ne mogel doseči.

»Ne poznam ga.«

»Ali ga niste videli in slišali govoriti?«

»O, pač.«

»Veslaj!« je Marina dejala dečku in udarila z nogo ob dno čolna.

Ko je Riko slišal, da sta gospodični govorili o Nepu, je začel prisluškovati in je komaj še dvigal vesla. Ob Marininem opominu je zardel in se nasmehnil, nato pa se je zopet zresnil in se z vso silo uprl ob vesla. Ker sta dekleti molčali, je začel govoriti on; imenoval je bližnje gore in nekatere vasice. Marina je zopet prišla za vrvi krmila in se ni zmenila zanj. Editu pa ga je začela spraševati. Tedaj se je dečku kar hitro razvezal jezik. S hribov se je slišalo slabotno lajanje psov, ki ga je prinašal veter. Riko je pripovedoval Editi, da to niso pravi psi, ampak duhovi, duhovji divjih lovec. Kdor jih sreča, mora kmalu potem umreti. Editu ga je vprašala, če vodi kaka pot preko hriba. Dečko ji je pojasnil, da je tam več stez. Ena izmed teh je še kar lepa in bodo lahko, ali po njej, ko se bodo vračali peš domov.

Cenjenim bralcem našega lista!

Za hrvatsko državo:

Vljudo sporočamo, da se za vsa naročila glede »Slovenca«, »Slov. doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Slovenčevega koledarja« in »Slovenčeve knjižnice« blagovolite obračati na trdiko »Press Import«, Katantičeva 3, Zagreb.

Od 1. decembra dalje bo cena »Slovenca« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike pa mesečno 83 kun, s ponedeljskim »Slov. domom« vred pa 96 kun.

Cena »Slov. doma« v nadrobni prodaji 3 kune, za naročnike mesečno 55 kun.

Cena »Domoljuba« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike celoletno 110 kun.

Cena »Bogoljuba« posamezna številka 4 kune, celoletna naročnina 45 kun.

»Slovenčev koledar« za leto 1943 za

naročnike Slovenca, Slov. doma, Domoljuba, Bogoljuba, Obiska ter Slovenčeve knjižnice 160 kun, za nenaročnike imenovanih listov pa 140 kun.

Cena posameznim broširanim knjigam »Slovenčeve knjižnice« 50 kun,

v polplatno vezanim knjigam 75 kun, na boljsem papirju v celo platno vezanim knjigam 125 kun.

Naročnina vsega letnika »Slovenčeve knjižnice« (t. j. 36 knjig) 1100 kun za broširane knjige,

2300 kun za v polplatno vezane,

3500 kun za na boljsem papirju v celo platno vezane knjige.

Za Srbijo veljajo iste cene v dinarjih.

SPORT

Von Tschammer je govoril

Nemški državni športni vodja von Tschammer und Osten je govoril nedavno na upravni akademiji v Chemnitzu in podal nekaj načelnih misli o športni vzgoji v vojnih in mirnih časih. Zavezoval se je za to, da je potrebno posvetiti vso skrb mladini. Ta sicer razume resnobo in važnost

Umetni skok

»Halo! Pozor! Obrnite se vendar! Voda je na nasprotni strani!«

Edgar Wallace

11

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»Ne bi mogel priseči, kakšne barve je bil papir, in e, kako obsežno je bilo pismo,« je rekel.

»Jaz pa mislim, da bi mogli,« je pritiskal T. Ks., »ko ste vendar zažgali ovitek. Menil bi, da ste si vse to zapomnili.«

»Ne spominjam se, da bi zažgal kak ovitek,« je mirno odvrnil Grk.

»Na vsak način,« je nadaljeval T. Ks., »ko je gospod Lexman bral ono pismo...«

»Katero pismo menite?« je vprašal Kara in namrščil obrvi.

»Gospod Lexman je dobil neko grozljivo pismo,« je potrpežljivo ponovil T. Ks., »ki mu ga je pisal Vassalaro in vam ga je prebral. Potem je dal pismo vam in ste ga tudi sami prebrali. Gospod Lexman je nato v vaši navzočnosti spravil pismo v jekleni predal blaginje.«

Kara je zmajaj z glavo in se prostodušno nasmehnil.

»Mislim, da se temeljito motite,« je rekel, »kako bi se opravičeval, zakaj kakor se spominjam, da sem videl, ko je sprejel pismo, ga vendar nisem ne bral in ne slišal brati.«

T-u Ks-u so se oči zožile in njegov glas je postal kovinasto trd.

»In če bi vas spravil v kletko, ali bi prisegli, da niste nikdar ne videli ne brali ne slišali brati onega pisma in da vam ni nič znanega o kakem takem pismu, ki naj bi ga bil dobil gospod Lexman?«

te vojne, ni pa izgubila svoje vedrosti in svežosti. Le tisti, ki bi znal negovati sončno razpoloženje mladine in ga ohraniti, jo bo sposoben voditi tudi po vojni. Tu je nastopil von Tschammer v sporazumu z državnim mladinskim voditeljem proti korakanju ženske mladine: dekleta naj prireajo izlete in prepevajo, korakanje pa je za fante.

Glede moške mladinske telesne vzgoje velja prednost skrb za vojaško zmogljivost in izobrazbo. V 150 taboriščih, ki jih je organiziralo državno mladinsko vodstvo in katerih so se udeležili 17 letni mladeniči, so opravili važno predvojaško delo za mladino. Naglasil je vzorno sodelovanje med mladinskimi in vojaškimi oblastmi, na drugi strani pa navdušenje, ki je vladalo med fanti.

Glede bodočnosti metod nemške športne vzgoje je von Tschammer izjavil, da bo dajal prednost preprostim in čim naravnostim vrstam športa. Tudi v bodoče bo igrala zasebna pobuda važno vlogo, kajti športno udejstvovanje je zasnovano na prostovoljnem sodelovanju. Pri vseh javnih športnih in telovadnih prireditvah je potrebno poudariti misel, da je zdravje naroda najvišji cilj, ki ga zasledujejo telesnokulturne organizacije.

Šport v kratkem

Nogometna enajstorica Kranja je gostovala v nedeljo v Celovcu proti tamošnjemu KAC Rapid. Gostje so podali prav dobro igro. Zlasti se je odlikoval Vreček, ki ima lep delež na zmagi, izraženi v razmerju 5:1 (4:0). Po nedeljskem kolu ni v koroškem nogometnem okrožju histvenih sprememb. Na prvem mestu so še vedno Jeseničani, ki vodijo s 5 točkami in razliko golov 15:3. Celovski letalci so na drugem mestu, Kranjčani pa na tretjem.

Nov rekord v vztrajnem jadrnanju po zraku je postavil športni učitelj Vergenz (Dunaj) s

»Prisegel bi,« je odgovoril hladno.

»In bi prisegli, da niste videli ves teden Vassalarja?«

»Seveda bi,« je smehljaje se odgovoril Grk.

»In da ga niste videli snoči,« je pritiskal T. Ks., »in da niste govorili z njim na hodniku potaje Lewes, in da niste, ko ete ga zapustili, nadaljevali svoje poti proti Londonu, marveč da ete zaobrnilli avto in se vrnili v bližino Beston Traceya?«

Grk je pobledele kakor mrlič in ni niti trenil z obrazom.

»In ali bi tudi prisegli,« je nadaljeval T. Ks. neizprosno, »da ete niste ustavili na voglu kraja, ki mu pravijo Mitre 'e Lot, in da niste šli skozi neko ograjo blizu svojege avtomobila in da niste opazovali vse žaloigre?«

»Prisegel bi.«

Karov glas je postal vreščec in zbit.

»Ali bi tudi prisegli, kdaj ete točno prišli v London?«

»Prišel sem med deseto in enajsto,« je odgovoril.

T. Ks. se je nasmehnil.

»In bi prisegli, da niste prečkali Guildforda ob dvanaesti in pol in da ete niste ustavili in vzeli bencina?«

Grk se je medtem obvladal in je vstal.

»Zelo prekanjeni ste, gospod Meredith, saj je to vaše ime, kajne?«

»Je,« je odgovoril T. Ks. mirno. »meni ga ni bilo treba nikdar tolikokrat menjati, kakor ete ga morali vi!«

Videl je, da je v sobesedniških očeh zablistalo, in videl je, da je zadel v živo.

»Čas je, mislim, da odidem,« je menil nato

poletom, ki je trajal 45 ur, 28.05 min. S tem je izboljšal dosedanje znamko za več kot 7 ur.

Celovčani so najboljši plavalci. — »Der Schwimmer«, glasilo nemškega plavalnega športa, je objavil listo najboljših klubov brez zimskega bazena. Zanimivo pri tej listi je, da je moška plavalna sekcija celovškega KAC-a na prvem mestu.

Brazilski športniki so sklenili, da bodo prekinili mednarodni športni promet, dokler bo trajala vojna. Osrednja državna športna organizacija v Rio de Janeiro je omenjeni sklep odobrila.

8000 gledalcev je bilo v berlinski zimski palači, ko so gledali otvoritveni turnir rokometu pod streho. Moštvo Charlottenburga je premagalo policijski SK in si priborilo županovo nagrado.

Storch je že vedno v izvrstni formi. Iz Nemčije poročajo o značkah, ki so jih dosegli krepki atleti v metih. Najboljši je bil Storch, ki je dosegel v metanju kladiva 56.95 m, v metanju uteži 19.22 m, v suvanju kamna pa 9.75 m.

Del prodigio della Lampada Osram

Risparmiare corrente non significa sempre dovere ridurre la luce. Infatti la lampada OSRAM che ha il filamento a doppia spirale trasforma molto vantaggiosamente la corrente in luce.

Risparmio di energia elettrica senza perdita di luce. Perciò si ottiene con le LAMPAD E OSRAM-D molta luce e poco consumo.

Štediti s tokom ne pomeni vedno poslabšati razsvetljava.

In res, žarnica OSRAM-D z dvojno vijajnico spreminja zelo popolno tok v luč.

Rezultat:

Prihranek električne energije brez poslabšanja razsvetljave.

Zelo dosežemo z

OSRAM-D ŽARNICO

mного svetlobe in majhno porabo

G 2

Kara je odšel proti vratom in T. Ks. je etopil za njim.

»Rad bi videl gospo Lexman.«

»Rečem vam, da je ne boste,« je odvrnil T. Ks. Oni se je rogajoče obrnil.

»Ali ete tudi njo aretirali?« je vprašal.

»Prosim, da se pomirite,« mu je rekel trdo T. Ks.

In je spremljal Kara k njegovi limuzini, ki ga je čakala.

»Vidim, da imate nocoj novega šoferja,« je opomnil T. Ks., medtem ko se je hotel Kara razpočiti od jeze.

Kara je etopil prožno v avto.

»Če boste pisali prejšnjemu vozaču, mu eporočite tudi moje pozdrave,« je rekel T. Ks., »in prosim vas, poizvedite lepo, kako je z njegovo materjo. To vas posebej prosim.«

Kara ni nič odgovoril, a ko se je avto oddaljil, se je udobno zleknil v blazine in se začel jeziti in kleti.

V.

Sest mesecev pozneje je T. Ks. Meredith skrbno očrtaval neko vijugo, ki mu je bila potrebna, na specialko Sussex, ko se je naznanil načelnik.

Sir George je smatral Ta. Ksa. za najtrenejšega uradnika in zato ni nikdar opustil prilike, kakor se je izražal, da ne bi obiskal svojega podrejenega uslužbenca.

»Kaj delate?« je zamrmral.

»Današnje jutranje opravilo je študij zemljevida,« je odgovoril T. Ks., ne da bi ga pogledal.

»Zelo etar zemljevid imate,« je menil načelnik.